I. IZMJENE I DOPUNE PROVEDBENOG PROGRAMA OPĆINE PERUŠIĆ

za razdoblje 2025.-2029. godine

KRATKI PREGLED

Prema Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (NN 123/17, 151/22), JLS odnosno čelnici izrađuju i donose provedbene programe za mandatno razdoblje.

Siječanj, 2026.

Provedbeni program Općine Perušić za razdoblje 2025.-2029. godine

KLASA: 024-05/25-01/89

URBROJ: 2125-8-03/04-26-4

Perušić, 20. siječnja 2026.

Općinski načelnik

Ivica Tŭrić

(potpis i pečat)

Sadržaj

Predgovor 4

1. Uvod (djelokrug, vizija i misija Općine Perušić) 5

1.1. Vizija 10

1.2. Mandat i misija 10

2. Opis kratkoročnih razvojnih izazova i potencijala u samoupravnom području 11

2.1. Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura 11

2.2. Gospodarstvo 16

2.3. Društvene djelatnosti i kvaliteta života 20

2.4. Ljudski resursi i upravljanje razvojem 24

2.5. SWOT analiza izazova i razvojnih potreba 25

3. Doprinos provedbi ciljeva i prioriteta iz povezanih akata strateškog planiranja .. 27

4. Popis mjera s opisom, ključnim aktivnostima i pokazateljima rezultata 36

4.1. Mjere za postizanje strateškog cilja 1. RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA 38

4.2. Mjere za postizanje strateškog cilja 2. ODRŽIV PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU 44

4.3. Mjere za postizanje strateškog cilja 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA 56

4.4. Indikativni financijski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata 71

4.5. Financijski plan za provedbu mjera, aktivnosti i projekata 71

5. Okvir za praćenje provedbe 72

Prilog 1 Tablični prikaz provedbenog programa Općine Perušić 75

Prilog 2 Izvještajni obrazac za praćenje provedbe 76

Predgovor

Sukladno Zakonu o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske („Narodne novine", br. 123/17, 151/22), jedinice lokalne samouprave izrađuju i donose provedbene programe (dalje u tekstu: Program). U provedbenom programu razrađene su mjere koje doprinose provedbi ciljeva iz strategija i planova Ličko – senjske županije, kojoj teritorijalno Općina Perušić pripada, a samim time pridonosi i ostvarenju Programa Vlade Republike Hrvatske (RH) 2020.-2024. odnosno Nacionalne razvojne strategije Republike Hrvatske do 2030. godine te drugih hijerarhijski nadređenih akata strateškog planiranja. Time se osigurava koherentnost čitavog sustava planiranja javnih politika na nacionalnoj razini.

Provedbeni program Općine Perušić je kratkoročni akt strateškog planiranja koji osigurava provedbu posebnih ciljeva iz hijerarhijski nadređenih akata planiranja u koje je uključen Plan razvoja Ličko – senjske županije za razdoblje do 2027. godine, Strateški plan razvoja turizma Općine Perušić do 2022., Strategija razvoja Urbanog područja Gospića 2021. – 2027. kao i poveznica s proračunom Općine Perušić.

Provedbeni program Općine Perušić donosi se za vrijeme trajanja mandata izvršnog tijela jedinice lokalne samouprave i vrijedi za taj mandat. Izvršno tijelo, općinski načelnik, jedinice lokalne samouprave donosi provedbeni program do kraja godine paralelno sa donošenjem proračuna. Provedbeni program Općine Perušić prema potrebi će se revidirati na godišnjoj razini. Općina Perušić izvješćuje polugodišnje i godišnje putem regionalnog koordinatora Koordinacijsko tijelo o izvršenju provedbenog programa.

U Programu Vlade RH kao jedno od temeljnih polazišta navodi se ravnomjeran razvoj svih krajeva Hrvatske. Kako bi se taj cilj ostvario, politike regionalnog razvoja pa tako i lokalne politike, moraju biti politike ulaganja u budućnost, kroz poticanje stvaranja radnih mjesta, konkurentnosti, gospodarskog rasta i održivoga razvoja. Za ostvarenje prethodno navedenih ciljeva putem definiranih politika, Općina Perušić mora definirati mjere kojima će doprinijeti ispunjenu istih.

Zadatak politike razvoja jedinice lokalne samouprave odnosno Općine Perušić je pridonijeti ukupnom regionalnom, a samim time i nacionalnom, rastu i razvoju, stvaranjem preduvjeta koji će smanjiti društvene i gospodarske razvojne nejednakosti među regijama te omogućiti svim područjima da postanu konkurentna. Ovim strateškim dokumentom Općina Perušić definira svoju viziju zajednice koja svom stanovništvu pruža visoku kvalitetu življenja temeljenu na održivom razvoju, razvijenom gospodarstvu te bogatoj i prepoznatljivoj turističkoj ponudi razvijenoj na prirodnoj, kulturnoj i povijesnoj baštini.

U skladu sa navedenim, Općina Perušić (dalje u tekstu: Općina) u razdoblju 2025.-2029. svoje djelovanje usmjerit će na provedbu mjera u okviru tri prioriteta odnosno strateška cilja:

1. **Razvoj konkurentnog gospodarstva**
2. **Održiv prostorni i infrastrukturni razvoj uz kontinuiranu brigu o okolišu**
3. **Institucionalni razvoj i povećanje kvalitete života**

Učinkovitom provedbom mjera planiranih ovim Provedbenim programom Općina će dati značajan doprinos ostvarenju ciljeva iz razvojnih akata Ličko - senjske županije. Ovaj provedbeni program donosi se za razdoblje od 2025. do 2029. godine i vrijedi za mandatno razdoblje općinskog načelnika jedinice lokalne samouprave.

1. Uvod (djelokrug, vizija i misija Općine Perušić)

Djelokrug

Područje Općine Perušić utvrđeno je Zakonom o područjima županija, gradova i općina u Republici Hrvatskoj. Općina Perušić jedinica je lokalne samouprave u Ličko – senjskoj županiji. Obuhvaća područje slijedećih 19 naselja: Bakovac Kosinjski, Bukovac Perušićki, Donji kosinj, Gornji Kosinj, Kaluđerovac, Klenovac, Konjsko Brdo, Kosa Janjačka, Kvarte, Krš, Lipovo polje, Malo Polje, Mezinovac, Mlakva, Perušić, Prvan selo, Studenci, Sveti Marko i Varoš. Prema popisu stanovništva Hrvatske iz 2021. godine na području Općine živi 2.002 stanovnika.

Općina Perušić u svom samoupravnom djelokrugu obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, a koji nisu Ustavom ili zakonom dodijeljeni državnim tijelima i to osobito poslove koji se odnose na:

- ✓ uređenje naselja i stanovanja,
- ✓ prostorno i urbanističko planiranje,
- ✓ komunalno gospodarstvo,
- ✓ brigu o djeci,
- ✓ socijalnu skrb.
- ✓ primarnu zdravstvenu zaštitu,
- ✓ odgoj i osnovno obrazovanje,
- ✓ kulturu, tjelesnu kulturu i sport,
- ✓ zaštitu potrošača,
- ✓ zaštitu i unapređenje prirodnog okoliša,
- ✓ protupožarnu zaštitu i civilnu zaštitu,
- ✓ promet na svom području,
- ✓ održavanje nerazvrstanih te
- ✓ ostale poslove sukladno posebnim zakonima.

Općina obavlja poslove iz samoupravnog djelokruga sukladno posebnim zakonima kojima se uređuju prethodno navedene pojedine djelatnosti. Sadržaj i način obavljanja poslova iz samoupravnog djelokruga detaljnije se uređuje odlukama Općinskog vijeća i općinskog načelnika u skladu sa zakonom i Statutom općine.

Organizacijska struktura

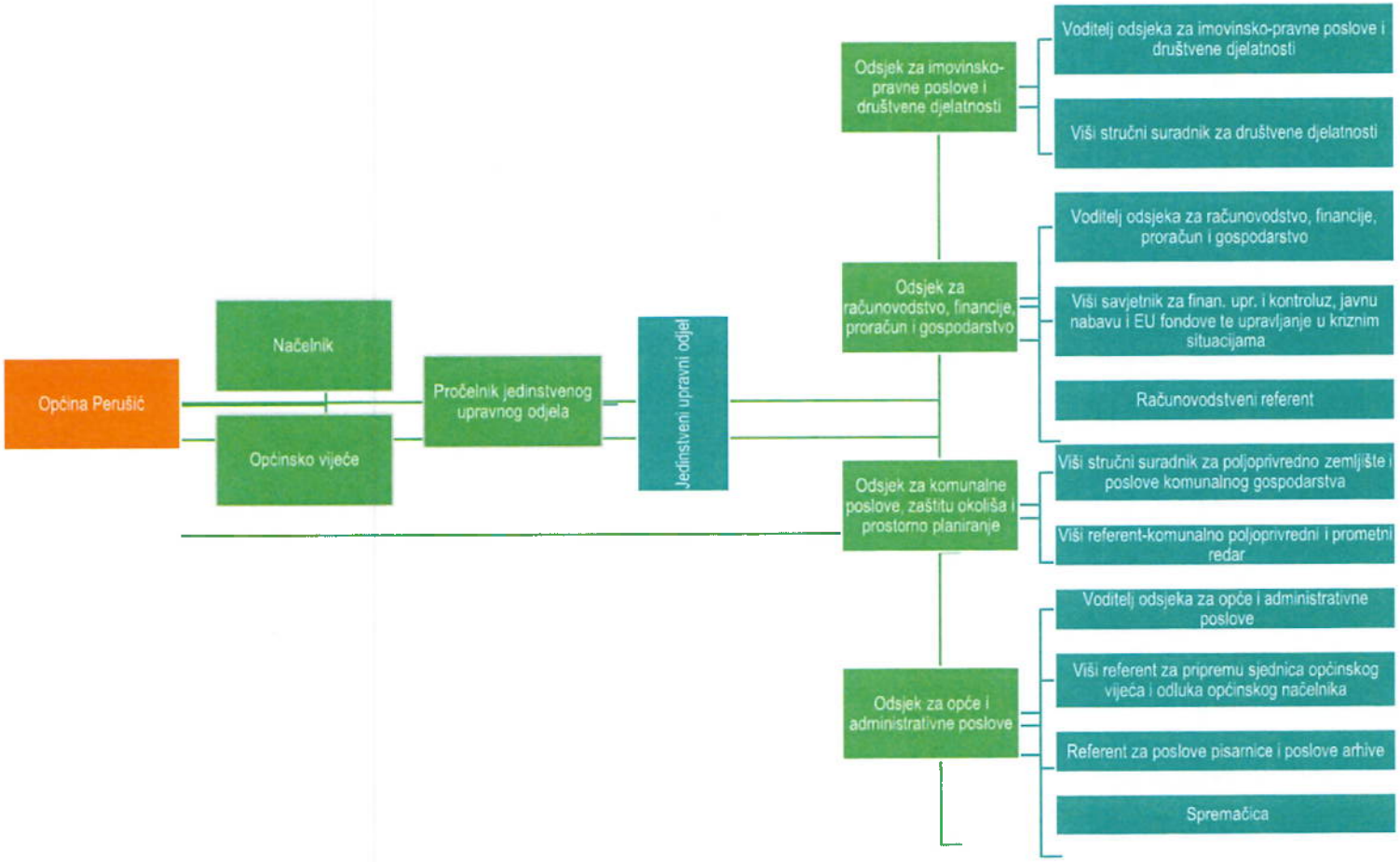

Proračunski korisnici i trgovačka društva u vlasništvu Općine Perušić

Proračunski korisnici

Proračunski korisnici Općine Perušić su:

1. ***Javna ustanova Pećinski park Grabovača***

Javna ustanova Pećinski park Grabovača osnovana je 2006. godine s ciljem upravljanja prirodnim geomorfološkim fenomenima na prostoru od 595,5 hektara. Ovo područje je do srpnja 2012. bilo zaštićeno kao značajni krajobraz pod preventivnom zaštitom, a istu kategoriju ponovno je dobilo 2019. godine.

Javna ustanova Pećinski park Grabovača spaja očuvanje bogate speleološke i biosferne baštine, aktivnu edukaciju te raznovrsne tematske i rekreacijske sadržaje – čineći ga izuzetno zanimljivim i posebnim mjestom za posjetiteljsku, znanstvenu i kulturnu zajednicu.

Posjetiteljima su na raspolaganju brojne aktivnosti u prirodi: sportsko-rekreativne i biciklističke staze, uređeni tereni za odbojku, mali nogomet i badminton, mogućnost vožnje kajakom, kao i speleološke avanture. Posebno je atraktivna špilja Samograd, otvorena za javnost, koju je moguće razgledati uz stručno vodstvo.

Ustanova nastoji usmjeriti svoj razvoj prema održivom korištenju prirodnih resursa, očuvanju okoliša, jačanju ekološke svijesti lokalnog stanovništva i šire javnosti te poticanju turističkog zapošljavanja. Dugoročni cilj je stvaranje stabilnog modela razvoja koji će doprinijeti i smanjenju iseljavanja stanovništva. Vizija i aktivnosti ustanove usklađene su s razvojnim ciljevima općine Perušić, pri čemu se Grabovača ističe kao ključni nositelj turističkog razvoja na tom području.

2. ***Narodna knjižnica Općine Perušić***

Narodna knjižnica Općine Perušić osnovana je 2007. godine kao javna ustanova odlukom Općinskog vijeća, a svoja vrata za korisnike službeno je otvorila 10. veljače 2011. godine. Uz osnovne knjižničarske funkcije kao što su nabava knjiga i druge građe, pružanje informacija te upućivanje korisnika u korištenje fonda, knjižnica aktivno radi na podizanju svijesti o važnosti čitanja i pisanog izraza među stanovnicima Perušića i okolnih mjesta. Promicanje čitalačke kulture, posebno kod djece i mladih, jedan je od ključnih ciljeva knjižnice. U skladu s time, tijekom godina organiziran je velik broj edukativnih i kreativnih radionica, namijenjenih ne samo djeci, već i mladima, odraslima i budućim korisnicima svih dobnih skupina.

Knjižnični fond obuhvaća oko 10.000 jedinica knjižne građe raspoređenih u svih devet knjižničnih područja. Knjižnica djeluje kroz četiri odjela: Odjel za djecu i mlade, Odjel za odrasle, Referentnu zbirku i Zavičajnu zbirku.

U proračunu Općine za 2025. godinu izdvojeno je čak 61.318,77 eura, od čega je 35.000 eura namijenjeno nabavi nove knjižnične građe što pokazuje ozbiljan fokus na kontinuirano financiranje osoblja, funkcioniranja, promocije i najviše – na povećanje knjižnog fonda. Sve ove aktivnosti usmjerene su na stvaranje ugodnijeg i funkcionalnijeg prostora za sve sadašnje i buduće korisnike Narodne knjižnice Općine Perušić.

Trgovačka društva

Trgovačka društva u (su)vlasništvu Općine su:

1. ***PERUŠIĆ društvo s ograničenom odgovornošću za komunalne djelatnosti***

Osnivač društva – Općina Perušić, jedini osnivač d.o.o.

Predmet poslovanja:

- ✓ Vađenje kamena
- ✓ Vađenje šljunka, pijeska i gline
- ✓ Održavanje čistoće
- ✓ Odlaganje komunalnog otpada
- ✓ Održavanje javnih površina
- ✓ Održavanje nerazvrstanih cesta
- ✓ Tržnica na malo
- ✓ Obavljanje dimnjačarskih poslova
- ✓ Opskrba plinom
- ✓ Opskrba toplinskom energijom
- ✓ Javna rasvjeta
- ✓ Čišćenje snijega i leda sa svih prometnica, uključujući posipanje soli i pijeska
- ✓ Održavanje groblja i krematorija i prijevoz pokojnika
- ✓ Građenje, projektiranje i nadzor
- ✓ Čišćenje svih vrsta objekata
- ✓ Kupnja i prodaja roba
- ✓ Obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu
- ✓ Prijevoz putnika i tereta u unutarnjem i međunarodnom cestovnom prometu
- ✓ Skladištenje robe
- ✓ djelatnost druge obrade otpada
- ✓ djelatnost oporabe otpada
- ✓ djelatnost posredovanja u gospodarenju otpadom
- ✓ djelatnost prijevoza otpada
- ✓ djelatnost skupljanja otpada
- ✓ djelatnost trgovanja otpadom
- ✓ djelatnost zbrinjavanja otpada
- ✓ gospodarenje otpadom
- ✓ računovodstveni poslovi
- ✓ savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem
- ✓ poslovi upravljanja nekretninom i održavanje nekretnina
- ✓ zastupanje inozemnih tvrtki
- ✓ usluge u javnim parkiralištima i javnim garažama
- ✓ djelatnost sajmova i zabavnih parkova
- ✓ djelatnost privatne zaštite
- ✓ iznajmljivanje strojeva i opreme, bez rukovatelja i predmeta za osobnu uporabu i kućanstvo

2. *LIČKE VODE društvo s ograničenom odgovornošću za vodoopskrbu i odvodnju*

Općina Perušić – član društva

Evidencijske djelatnosti:

- ✓ javna vodoopskrba
- ✓ javna odvodnja
- ✓ uzorkovanja i ispitivanja zdravstvene ispravnosti vode za ljudsku potrošnju za vlastite potrebe
- ✓ izvođenja priključaka na komunalne vodne građevine
- ✓ ovjeravanja i pripreme vodomjera za ovjeravanje za korisnike vodnih usluga na svom uslužnom području
- ✓ posebne isporuke vode
- ✓ proizvodnje energije u procesu obavljanja djelatnosti vodnih usluga, uključujući i prodaju, u skladu s posebnim propisima o energiji
- ✓ isporuke vode pročišćene na uređaju za pročišćavanje otpadnih voda u svrhu ponovnog korištenja, uključujući i prodaju
- ✓ gospodarenja otpadnim muljem nastalim u procesu pročišćavanja otpadnih voda
- ✓ gospodarenja građevnim i drugim neopasnim otpadom koji nastaje u pogonu i održavanju komunalnih vodnih građevina, ako ispunjava uvjete iz posebnih propisa
- ✓ upravljanja projektom gradnje kada je javni isporučitelj vodnih usluga investitor projekta

1.1. Vizija

Vizija odgovara na ključno pitanje - što i kakva Općina želi biti u budućnosti. To znači da je vizija polazište za uspostavljanje strateških ciljeva, prioriteta i mjera. Iz tih razloga cjelovita vizija u strateškom planiranju mora sublimirati:

- razumijevanje postojeće situacije,
- informiranost o svim postojećim problemima,
- perspektivu dionika.

Vizija Općine Perušić se očituje kroz usmjerenje svih razvojnih aktivnosti za stvaranje preduvjeta povećanja kvalitete života, koji će posljedično značiti pokretanje pozitivnih demografskih procesa, uz stvaranje pretpostavki za gospodarsku obnovu općine uvažavajući standarde za vrednovanje prirodne i kulturne baštine te zaštitu okoliša.

Općinski načelnik odnosno općinska uprava usmjerit će sve svoje resurse i znanja u cilju očuvanja i njegovanja izvornih vrijednosti, na način da pravilno i stručno planira sve svoje aktivnosti i zahvate u prostoru kako bi isti bio uređen u skladu sa potrebama stanovništva ugodan za život, uz ekonomski i gospodarski rast i razvoj, te da osigura svim svojim mještanima pružanje cjelovite i kvalitetne usluge u optimalnim rokovima, uz smanjenje ukupnih troškova poslovanja kako bi Općina bila poželjna i sigurna općina u kojoj je ugodno živjeti i raditi.

1.2. Mandat i misija

Kvalitetno definirana misija i njezina suština mora biti jasna i razumljiva svakome, te mora biti motivirajuća za zaposlenike i predstavljati osnovnu politiku sustava. U misiji se navode ciljevi koje je potrebno ostvariti i realizirati kako bi se postigla efikasnost poslovanja, uspješnost kroz poslovne procese, odnosno unapređenje rada Općine, a samim time se opravdava temeljni razlog njenog postojanja.

Općina Perušić obavlja poslove lokalnog značaja kojima se neposredno ostvaruju prava građana uz težnju za pozicioniranje općine kao mjesta visokog životnog standarda, održivog gospodarstva i svih popratnih sadržaja.

Misija općinskog načelnika odnosno općinske uprave jest obavljanje poslova od lokalnog značaja iz područja prostornog i urbanističkog planiranja, komunalnih djelatnosti, brige o djeci, socijalne skrbi, kulture, obrazovanja, športa, zaštite okoliša, protupožarne i civilne zaštite, a svojom organizacijom rada i kontinuiranim poboljšanjem poštujući poslovna, profesionalna i etička pravila, pritom uvažavajući načela zaštite okoliša, doprinositi poboljšanju kvalitete života svojim mještanima omogućivanje, uz poticanje gospodarskog razvoja Općine.

Općinska uprava opredijeljena je za obavljanje poslova iz svog samoupravnog djelokruga uz poštivanje svih pravnih propisa, a na način koji osigurava potpuno zadovoljavanje potreba građana i ispunjavanje njihovih očekivanja.

Misija je usmjerena na poštivanje i primjenu svih zahtjeva primjenjivih zakona i propisa, kao i dosljednu primjenu principa društveno odgovornog, transparentnog i anti koruptivnog poslovanja.

2. Opis kratkoročnih razvojnih izazova i potencijala u samoupravnom području

Opis izazova i razvojnih potreba utvrđen je temeljem analize stanja provedene u Strateškom planu razvoja turizma Općine Perušić do 2022. godine te ostalih relevantnih strateških dokumenata i programa Općine. Razmatrani su izazovi i potrebe koji su relevantni za period za koji se donosi ovaj Provedbeni program. Svi podaci su pouzdani, provjerljivi i usporedive statističke prirode, odnosno čine podatkovnu podlogu na temelju koje su utvrđene razvojne potrebe i potencijali kao i glavni izazovi u samoupravnom djelokrugu i u nadležnosti jedinice u razdoblju važenja akta.

2.1. Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura

Osnovna obilježja prostora

Općina Perušić smještena je u zapadnom dijelu Ličkog polja, unutar Ličko-senjske županije. Ta županija prostorno je najveća u Republici Hrvatskoj, s površinom od 5.350,50 km², što čini oko 9,5 % ukupnog teritorija države. U okviru njezinih granica, Perušić zauzima središnji položaj, a teritorijalno se graniči sa Senjom na zapadu, s Otočcem i Općinom Plitvička Jezera na sjeveru, dok prema jugoistoku i jugu graniči s Gradom Gospićem, koji je ujedno i administrativno sjedište županije.

Ukupna površina Općine Perušić iznosi 382,94 km². Popisom stanovništva iz 2021. godine utvrđeno je da na području Općine živi 2.002 stanovnika, stoga gustoća naseljenosti iznosi 5,23 stanovnika po kvadratnom kilometru, što je znatno ispod državnog prosjeka i svrstava općinu među rijetko naseljena, slabije urbanizirana područja. Usporedimo li podatke s prethodnim popisom iz 2011. godine, bilježi se pad gustoće naseljenosti – tada je ona iznosila 6,88 stanovnika po km² – što ukazuje na kontinuirani trend depopulacije.

Klima

Općina Perušić ima umjereno kontinentalnu klimu s toplim ljetima i hladnim zimama. Temperature se kreću od prosječnih ljetnih temperatura od oko 20-25°C do prosječnih zimskih temperatura blizu 0°C, a ponekad i ispod nule. Perušić se nalazi u planinskom području, što utječe na klimu, čineći je malo hladnijom u odnosu na obalna područja. Zbog toga su zime duže i snježnije nego u drugim dijelovima Hrvatske. Ljeta su topla i ugodna, ali se mogu javiti i povremene kiše i grmljavinske oluje. Padaline su ravnomjerno raspoređene tijekom godine, s nešto više oborina u kasnu jesen i zimu.

Općenito, klimatski uvjeti u Perušiću su povoljni za život i aktivnosti na otvorenom tijekom većeg dijela godine.

Infrastrukturna obilježja

Prometna infrastruktura Općine Perušić temelji se prvenstveno na razvijenom cestovnom prometu, dok željeznička povezanost nadopunjuje pristupačnost regiji. Zemljopisni položaj općine vrlo je povoljan – nalazi se gotovo u središtu između većih hrvatskih urbanih središta. Udaljenosti od važnijih gradova su sljedeće: Gospić 15 km, Zadar 110 km, Zagreb 186 km, Rijeka 191 km i Split 232 km, što Perušiću daje stratešku prometnu i gospodarsku prednost.

Najvažniji prometni pravci koji prolaze kroz područje općine uključuju:

- ✓ Državnu cestu D50, koja povezuje Otočac s Gospićem i čini važnu regionalnu poveznicu kroz Ličko-senjsku županiju.
- ✓ Autocestu A1 Zagreb–Split, s izravnim izlazom kod Perušića, čime je osigurana odlična veza s kontinentom i obalom.
- ✓ Magistralnu željezničku prugu MP11 (Zagreb – Split), koja pruža dodatnu prometnu alternativu, osobito u kontekstu teretnog prometa i održivog prijevoza.
- ✓ Osim državnih prometnica, područje općine umreženo je i županijskim cestama koje povezuju lokalna naselja međusobno i s većim prometnim čvorištima. Ključne županijske ceste su:
- ✓ Ž5146, Ž5152 i Ž5153, koje pružaju kvalitetnu prometnu povezanost s okolnim mjestima kao što su Otočac, Senj i šire turističko područje uz obalu.
- ✓ Ž5154, koja prolazi južnim dijelom općine i omogućuje povezanost Perušića s Klancem, Donjim Pazarištem te dalje prema Jablancu i trajektnom pristaništu za otok Rab.

Na istočnom dijelu općine, u blizini naselja Perušić, županijska cesta Ž5155 odvaja se od D50 i vodi prema istočnim dijelovima općine. Ova cesta ima razvojni potencijal jer omogućuje planiranu vezu prema naselju Čanak i prostoru susjedne Općine Plitvička Jezera, čime se dodatno otvaraju mogućnosti za gospodarsku, turističku i međužupanijsku suradnju.

Sve navedene prometnice – kako državne tako i županijske – čine ključnu okosnicu prostornog, demografskog i gospodarskog razvoja Općine Perušić, s posebnim naglaskom na pristupnost turističkim resursima u zaleđu i duž jadranske obale.

Vodoopskrba i odvodnja

Vodoopskrba i zaštita voda na području Općine Perušić

Upravljanje vodoopskrbnim sustavom povjereno je Trgovačkom društvu Ličke vode d.o.o. Vodoopskrbni sustav Grada Gospića i Općine Perušić čini jedinstvenu cjelinu čije su osnovne karakteristike:

- velik broj vodozahvata (ukupno 9) s velikim oscilacijama u izdašnosti,
- veliko područje s malo stanovnika (1.347,33 km2 – 15.383 stanovnika),
- velika duljina mreže (preko 450 km).

Počeci vodoopskrbe sežu na kraj 19. stoljeća – prvi vodovod pušten je u pogon 1894. godine povezujući izvorište Košna voda u Brušanima s naseljem Gospić.

Postojeći vodoopskrbni sustav Gospića koji se sastoji od 9 izvora minimalne izdašnosti Qmin=80,08 l/s, 7 crpnih stanica, 9 vodosprema zapremine 3.700 m3 i oko 450 km duljine vodovodnih cijevi, moglo bi se podijeliti na četiri sustava koji pokrivaju gotovo sva naselja, dok su izvan sustava vodoopskrbe ostala

manja, raštrkana, brdska sela koja se opskrbljuju vodom iz vlastitih bunara ili cisternom. Pokrivenost uslugom vodoopskrbe iznosi 96%.

Postojeće stanje vodoopskrbe karakteriziraju parcijalni podsustavi. Na području Grada Gospića u funkciji su četiri vodoopskrbna podsustava:

- **podsustav Medak – Gospić – Lički Osik;**
- **podsustav Bužim;**,
- **podsustav Brušane – Trnovac – Gospić;**
- **podsustav Pazarište – Perušić – Lički Osik – Gospić:** podsustav se sastoji od pet izvora od koji tri kod ekstremnih suša presuše. Zimi su njihove izdašnosti vjerojatno iznad 100 l/s ali te podatke nije tehnički moguće izmjeriti. U sustavu se nalaze još četiri vodospreme te četiri manje crpne stanice na rubnim dijelovima sustava.

Vodoopskrni sustav Grada Gospića i Općine Perušić, te sustav odvodnje u Gospiću, imaju izrađen i funkcionalan nadzorno – upravljački sustav (NUS) čija je izgradnja započela još 1998. godine.

Na sustav vodoopskrbe i odvodnje, u proteklih 25 godina, kroz više faza izgradnje, izgrađen je NUS koji obuhvaća 34 objekta vodoopskrbe i 10 objekata odvodnje, uspostavljen je jedinstveni glavni dispečerski centar sustava vodoopskrbe i odvodnje u sjedištu tvrtke te prislušni nadzorni centar sustava odvodnje smješten na UPOV-u Gospić.

Nadzorno – upravljački sustav (NUS) obuhvaća 34 vodoopskrbna objekta među kojima je obuhvaćeno i osam crpnih stanica – dvije na vodocrpilištima, šest na mreži, sedam vodosprema te važnije točke na mreži.

Prije 15-ak godina započelo se sa izradom geografskog informacijskog sustava (GIS) čija izrada se tijekom 2024. godine, intenzivirala.

Minimalni zahtjevi za ekološku kvalitetu pojedinih vodotoka, posebice Ličke rijeke i potoka Bakovac, propisani su kao II. kategorija kvalitete vode, što omogućuje učinkovitu zaštitu prirodnog okoliša i dugoročnu održivost sustava.

Infrastruktura za otpadne vode i kanalizaciju

Za upravljanje otpadnim vodama, provedena je izgradnja kanalizacijske mreže u središtu Perušića i naselju Kvarte. Sustav uključuje četiri crpne stanice i obuhvaća oko 8,5 km razdjelne mreže. Instaliran je MBR uređaj za pročišćavanje, dizajniran za III. stupanj pročišćavanja prije ispuštanja vode u korito potoka. Ipak, budući da nisu ishođene sve potrebne uporabne dozvole, dio otpadnih voda nastavlja se zbrinjavati putem septičkih jama.

U poslovnoj zoni "Konjsko Brdo" izgrađeno je MBR pročišćavanje za potrebe Lidl Hrvatska regionalnog skladišta, dok kanalizacijska mreža službenih naselja poput Bukovca i Prvan Sela još čeka realizaciju – prema glavnom projektu izrađenom 1996. (Hidro consult d.o.o.).

Regionalna vodoopskrba – organizacija i parametri

Prema Uredbi o uslužnim područjima („Narodne novine" 147/2021), Općina Perušić pripada Uslužnom području 29 – zajedno s gradovima Gospić i Otočac, te općinama Brinje, Donji Lapac, Lovinac, Plitvička Jezera, Udbina i Vrhovine. Usluge vodoopskrbe pruža Ličke vode d.o.o. iz Gospića.

Trgovačko društvo Ličke vode d.o.o. nastalo je, sukladno Uredbi o uslužnim područjima ("Narodne novine" broj 70/2023), kao Uslužno područje 29 pripajanjem sljedećih društava:

1. USLUGA d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju, Bužimska 10, 53000 Gospić – ***društvo preuzimatelj***
2. KAPLJA d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju, Ulica Sv. Mihovila 11, 53244 Lovinac
3. KRALJEVAC d.o.o. za javnu vodoopskrbu i odvodnju, Trg Sv. Lucije 9, 53234 Udbina
4. SPELEKOM d.o.o. za obavljanje javne vodoopskrbe i javne odvodnje, Rakovica 32, 47245 Rakovica
5. VISOČICA d.o.o. za djelatnosti javne vodoopskrbe i javne odvodnje, Udbinska cesta 2, 53250 Donji Lapac
6. VODOVOD d.o.o. za javnu vodoopskrbu i javnu odvodnju, Trg admirala Janka Vukovića Podkapelskog 6, 53260 Brinje
7. VODOVOD KORENICA d.o.o. za vodoopskrbu i odvodnju, Trg Sv. Jurja 12, 53230 Korenica
8. VRELINE d.o.o. za obavljanje opskrbe pitkom vodom, odvodnju i pročišćavanje otpadnih voda, Senjska 48, 53223 Vrhovine

Nakon izvršenog upisa pripajanja u Sudski registar Trgovačkog suda u Rijeci, dana 11.12.2024. godine, pripojena društva su prestala postojati, a sva imovina, prava i obveze prenesene su na sveopćeg pravnog slijednika – LIČKE VODE d.o.o., sve sukladno odredbama Zakona o trgovačkim društvima.

Vodoopskrbni sustav te zajednice karakterizira:

- ✓ Devet izdvojenih vodozahvata s minimalnom izdašnošću od 80,08 l/s,
- ✓ Sedam crpnih stanica i devet vodosprema s ukupnim kapacitetom od 3.700 m^3,
- ✓ Preko 450 km vodovodnih cijevi koji povezuju područja s oko 15.383 stanovnika na 1.347 km^2.

U sustav su integrirani gotovo svi veći gradovi i naselja, dok manja brdska sela i dalje koriste lokalnu opskrbu cisternama i bunarima.

Istraživački radovi i proširenje izvorišta

S obzirom na sve izraženiju potrebu za vodom, provode se istraživanja podzemnih voda na području Ličkog sredogorja (7–8 km južno od Gospića). Rezultati preliminarnih mjerenja objeduju pozitivne pokazatelje – i u pogledu izdašnosti i kvalitete vode – što ukazuje na mogućnost razvoja regionalnog vodocrpilišta.

Sljedeći korak je priprema projektne dokumentacije za integraciju novog izvora u postojeću mrežu, s ciljem dugoročne opskrbe vodom, zaštite protiv požara i omogućavanja daljnjeg gospodarskog razvoja tog područja.

Općina Perušić ulaže sustavno u infrastrukturu vodoopskrbe i otpadnih voda, pri čemu:

- ✓ štiti izvorišta i vodotoke postavljenjem zaštićenih zona i normi,
- ✓ modernizira kanalizaciju te uvodi naprednu MBR tehnologiju,
- ✓ aktivno istražuje nova izvorišta, priprema planove i širi postojeći sustav i
- ✓ u suradnji s Ličke vode d.o.o., osigurava održivo vodoopskrbno područje za cijelu županiju.

Gospodarenje otpadom

Komunalne usluge i upravljanje otpadom u Općini Perušić

Na području Općine Perušić komunalne i javne usluge pruža Komunalno društvo Perušić d.o.o., u vlasništvu Općine. Ono upravlja i reciklažnim dvorištem, zaduženim za prikupljanje, sortiranje i odvoženje otpada, uključujući i dodatne povezane usluge.

Stanje i izazovi u gospodarenju otpadom

Područje Općine Perušić obuhvaća 19 naselja pokrivenih sustavom javne usluge. Iako postojeći sustav temeljen na Planu gospodarenja otpadom 2018.–2023. te Odluci o prikupljanju i zbrinjavanju komunalnog otpada definira korisnike, vrste spremnika i načine zbrinjavanja, infrastruktura je nedostatna i još se susreće s izazovima u provedbi propisa. U tijeku je sanacija divljih odlagališta, a prihod postupnog rastavljanja otpada unutar reciklažnog dvorišta dodaje se u okolišnu zaštitu.

Krajem 2024. godine nabavljeno je i pušteno u rad mobilno reciklažno dvorište, financirano zajedničkim sredstvima Općine i komunalne tvrtke. Postojat će raspored rotacije i besplatno prikupljanje do 35 vrsta otpada, čime se značajno povećava ekološka svijest i praktičnost za mještane.

Preporuke i daljnje mjere

Nužno je sustavno provoditi mjere za ekonomičan i učinkovit sustav otpadnog gospodarstva, uz informativno-edukativne aktivnosti te redovito praćenje toka otpada i izvještavanje. Ove preporuke su u skladu s dokumentima i reformama sadržanima u Provedbenom programu Općine Perušić 2021.–2025. (II. izmjene, veljača 2025.) i zakonodavstvom iz sektora gospodarenja otpadom.

U narednom razdoblju, planira se proširenje mreže, zatvaranje preostalih divljih odlagališta i uvođenje sustava koji uključuje selekciju otpada na izvorištu, ovisno o uspjehu pilot projekta mobilnog dvorišta.

2.2. Gospodarstvo

Razvoj gospodarstva ključan je za sveopći napredak općine Perušić te omogućavanje ekonomskog blagostanja lokalnog stanovništva. Bez tog razvoja, ugrožen je demografski sklad i dolazi do iseljavanja, što negativno utječe na društvenu i ekonomsku stabilnost. Dva primarna pokretača održivog gospodarskog rasta su turizam i poljoprivreda.

Prema Odluci o razvrstavanju jedinica lokalne i regionalne samouprave prema stupnju razvijenosti, Općina Perušić svrstana je u II. razvojnu skupinu, odnosno u treću četvrtinu ispodprosječnih jedinica (indeks ispod 100) – što znači da se nalazi među slabije razvijenima. Stoga je općina prepoznata kao potpomognuto područje, što otvara vrata različitim državnim i EU potporama radi poticanja gospodarskog, socijalnog i demografskog oporavka.

Gospodarstvo općine Perušić izrazito je raznoliko unatoč činjenici da se radi o jednoj od demografski i gospodarski slabijih jedinica, s nizom tradicionalnih i novih izvora prihoda.

Poduzetništvo

Značajnu ulogu u gospodarstvu Općine Perušić imaju i gospodarski subjekti koji, iako nemaju formalno sjedište na području općine, obavljaju djelatnost kroz proizvodne ili uslužne pogone smještene u Poslovnoj zoni Konjsko brdo. Ova poslovna zona, strateški pozicionirana uz glavne prometnice, predstavlja ključnu točku lokalnog gospodarskog razvoja te omogućava privlačenje investicija iz drugih dijelova Hrvatske.

Poslovna zona Konjsko brdo opremljena je osnovnom infrastrukturom i namijenjena je primarno proizvodno-uslužnim djelatnostima, uključujući obradu, skladištenje, logistiku i manje pogone lake industrije. Zemljišta u zoni dostupna su pod povoljnim uvjetima, uz mogućnost sufinanciranja infrastrukturnih priključaka i druge oblike poticaja koje osigurava općina ili nacionalna razina kroz programe za potpomognuta područja.

Od 2017. do 2024., Općina Perušić kontinuirano provodi katastarske izmjere i otvaranje zemljišnih knjiga za Konjsko Brdo i okolna naselja, što podiže pravnu sigurnost zemljišta u poslovnoj zoni. To je ključni preduvjet za investicije, kupoprodaju i razvoj poslovnih parcela.

Prema službenim klasifikacijama gospodarskih djelatnosti, najveći broj poduzetničkih subjekata na području Općine Perušić djeluje u sljedećim sektorima:

G – Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala, što uključuje trgovinu prehrambenim i tehničkim robama te servisne radionice i usluge autoindustrije.

C – Prerađivačka industrija, unutar koje dominiraju pogoni za obradu drva, proizvodnju prehrambenih i građevinskih materijala, kao i ostale djelatnosti male i srednje industrije.

Rast broja subjekata u tim djelatnostima upućuje na postupnu diversifikaciju lokalne ekonomije, uz sve veći značaj poduzetničke infrastrukture i ulaganja u poslovne zone. U tom smislu, Općina Perušić nastoji stvoriti poticajno poslovno okruženje kroz komunalne olakšice, podršku za prijavu na natječaje, te kroz strateške dokumente koji definiraju dugoročni gospodarski razvoj i privlačenje poduzetnika izvan općinskih granica.

Poljoprivreda

Poljoprivreda i šumarstvo temelj su gospodarskog razvoja Općine Perušić. Općina Perušić raspolaže iznimno vrijednim prirodnim resursima, pri čemu poljoprivredno i šumsko zemljište zajedno čine čak 86 % ukupne površine općine, što izravno utječe na gospodarsku strukturu i razvojne prioritete.

Poljoprivredno zemljište obuhvaća 17.601 ha, što čini 46 % ukupnog teritorija općine. Unutar te kategorije:

- ✓ Obradive površine iznose 6.698 ha (18 %),
- ✓ Oranice, kao najvrjedniji i proizvodno najintenzivniji oblik korištenja tla, zauzimaju 3.448 ha (9 %).

Ove površine predstavljaju značajan potencijal za proizvodnju hrane, stočarsku proizvodnju, razvoj kratkih lanaca opskrbe te za formiranje lokalnih brendova temeljenih na tradicionalnoj, ali tržišno orijentiranoj poljoprivredi.

Šumsko zemljište

Šumski resursi Općine Perušić prostiru se na 19.469 ha, što čini 51 % površine općine. Unutar te površine, oko 80 % zauzimaju šumske sastojine, dok preostalih 20 % otpada na neobraslo, ali produktivno i neplodno zemljište (npr. šumske čistine, devastirane površine i sl.).

Na ovom području dominiraju prirodne, samonikle šume, dok su plantažne šume zastupljene u znatno manjoj mjeri. Takva struktura ukazuje na visoku razinu očuvanosti ekosustava i mogućnosti za održivo gospodarenje šumama, uključujući i razvoj šumskog turizma, biomase te certificirane drvne sirovine.

Perspektive razvoja: poljoprivreda, stočarstvo i fondovi

Značajni zemljišni resursi otvaraju prostor za daljnje širenje poljoprivredne proizvodnje, s posebnim naglaskom na:

- ✓ Uzgoj autohtonih pasmina i domaćih životinja, u skladu s agroekološkim potencijalima područja,
- ✓ Očuvanje tradicionalnih sustava ispaše i ekstenzivne proizvodnje,
- ✓ Razvoj OPG-ova, kratkih lanaca opskrbe, ruralnih zadruga te integraciju poljoprivrede u turističku ponudu (npr. agroturizam, prodaja lokalnih proizvoda).

Kako bi se ovi potencijali u potpunosti iskoristili, Općina Perušić redovito provodi programe subvencioniranja i sufinanciranja u sektoru poljoprivrede, uključujući:

- ✓ sufinanciranje nabave mehanizacije i opreme,
- ✓ poticanje mlade populacije na bavljenje poljoprivredom,
- ✓ podršku ekološkoj i integriranoj proizvodnji,
- ✓ poticanje registracije novih OPG-ova.

U cilju stvaranja otpornog i tržišno konkurentnog ruralnog gospodarstva, Općina nastoji maksimalno iskoristiti dostupne izvore financiranja, osobito:

- ✓ EU fondove kroz mjere Programa ruralnog razvoja (2023.–2027.) i budući Strategiju Zajedničke poljoprivredne politike (ZPP),
- ✓ nacionalne potpore i operativne programe Ministarstva poljoprivrede i Ministarstva regionalnog razvoja,
- ✓ te vlastita proračunska sredstva koja se redovito osiguravaju za potpore poljoprivrednicima.

Zahvaljujući bogatstvu poljoprivrednog i šumskog zemljišta, Općina Perušić ima jasan strateški smjer usmjeren ka održivom korištenju prirodnih resursa. Poljoprivreda i šumarstvo ne samo da predstavljaju temeljnu gospodarsku okosnicu, već i ključ za demografsku stabilnost, razvoj ruralnog turizma i povećanje lokalne prehrambene sigurnosti. Kontinuirana ulaganja, poticaji i strateško korištenje fondova osigurat će daljnji razvoj ovih sektora u skladu s načelima održivosti i ruralne revitalizacije.

Turizam

Općina Perušić raspolaže iznimno vrijednim prirodnim resursima – poljoprivredno i šumsko zemljište, koje obuhvaća čak 86 % ukupne površine općine, predstavlja ne samo temelj poljoprivrednog i šumarskog sektora, već i velik potencijal za razvoj turizma, osobito ruralnog i ekološki održivog turizma.

Unatoč tom bogatstvu, turizam je na području općine slabo razvijen, što ukazuje na značajan jaz između postojećih potencijala i njihove iskorištenosti. Osim prirodnih atrakcija poput špilja, rijeka i izvora, šuma i travnjaka, blizine planine Velebit, područje obiluje i kulturno-povijesnim sadržajima, uključujući lokalne običaje, tradiciju i bogatu ratnu povijest. Sve navedeno čini temelj za kreiranje autentične i konkurentne turističke ponude.

Ruralni turizam ima važnu ulogu u revitalizaciji prostora i otvaranju dodatnih izvora prihoda za lokalno stanovništvo. Kroz povezivanje poljoprivrede, tradicije i prirodne baštine, moguće je razviti turističke proizvode poput:

- ✓ smještaja u ruralnim kućanstvima (seoski turizam),
- ✓ lokalnih gastro-ponuda temeljenih na domaćim proizvodima,
- ✓ interpretacijskih centara o flori, fauni i tradiciji,
- ✓ tematskih šetnica, edukacijskih staza i biciklističkih ruta.

Za postizanje tog cilja, ključno je poticati lokalno stanovništvo na uključivanje u turističke aktivnosti, kroz edukaciju, subvencije i savjetodavnu podršku te potaknuti izgradnju ili obnovu smještajnih kapaciteta.

Posebnu pozornost treba posvetiti projektima koji uključuju korištenje lokalnih resursa, a koji mogu biti financirani putem fondova Europske unije i nacionalnih programa ruralnog razvoja. Na taj se način može ostvariti sinergija između gospodarstva i očuvanja okoliša, uz istodobno jačanje konkurentnosti lokalnih poduzetnika i poticanje poduzetništva početnika.

Najvažniji turistički i prirodni resurs na području općine predstavlja Javna ustanova „Pećinski park Grabovača", jedina javna ustanova u Hrvatskoj koja upravlja zaštićenim područjem s pećinskim sustavom otvorenim za javnost. Ustanova je osnovana 2005. godine od strane Općine Perušić, a upravlja geomorfološkim spomenicima prirode i jedinstvenim podzemnim sustavima, uključujući špilje i jame koje su važne ne samo u ekološkom, već i u turističkom kontekstu.

Postupak zaštite područja započeo je 2006. godine, kada je tadašnji Državni zavod za zaštitu prirode, u suradnji s Turističkom zajednicom Općine Perušić, izradio stručnu podlogu za zaštitu područja u kategoriji značajnog krajobraza. Na temelju toga, Ministarstvo kulture 2009. godine izdalo je Rješenje o preventivnoj zaštiti područja „Pećinskog parka Grabovača" na razdoblje od tri godine.

Nakon isteka privremene zaštite 2012. godine, Javna ustanova pokrenula je aktivnosti za proširenje i trajnu zaštitu područja. Uslijedile su brojne aktivnosti:

- ✓ izrađena su geomorfološka, geološka i demografska istraživanja te inventarizacija bioraznolikosti;
- ✓ u prosincu 2017. izrađena je Posebna geodetska podloga za katastarsko i zemljišnoknjižno evidentiranje;
- ✓ izrađena je nova stručna podloga za zaštitu područja „Risovac–Grabovača";
- ✓ studenog 2019. godine, na VI. sjednici Županijske skupštine Ličko-senjske županije, područje je trajno zaštićeno kao značajni krajobraz.

Ova odluka dodatno je osnažila položaj Općine Perušić kao jedinstvene destinacije za speleoturizam i edukacijski turizam, s brojnim mogućnostima za proširenje sadržaja (adrenalinski sadržaji, interpretacijske staze, programi za škole u prirodi itd.).

Potencijal turizma u Općini Perušić ostaje nedovoljno iskorišten, unatoč iznimnom prirodnom i kulturnom bogatstvu. Ključni izazovi uključuju nedostatak smještajnih kapaciteta, nisku razinu turističke poduzetničke aktivnosti te nedovoljnu promociju lokalnih specifičnosti.

Potrebno je sustavno ulagati u razvoj infrastrukture, podržavati lokalno stanovništvo u razvoju turističkih usluga te povezivati javni i privatni sektor kroz konkretne projekte temeljene na identitetu prostora.

Prioritet je jačanje konkurentnosti postojećih i budućih poduzetnika u turizmu, uz financijsku i tehničku pomoć, edukaciju te pristup fondovima EU i nacionalnim izvorima.

2.3. Društvene djelatnosti i kvaliteta života

Društvene djelatnosti predstavljaju ključni temelj za poboljšanje kvalitete života stanovnika Općine, jer obuhvaćaju širok spektar usluga i aktivnosti koje doprinose socijalnoj uključenosti, zdravlju, obrazovanju, kulturi i općem dobrostanju zajednice. Kvalitetna društvena skrb, dostupna primarna zdravstvena zaštita, obrazovni programi te bogata kulturna i sportska ponuda važni su faktori koji utječu na zadovoljstvo građana i njihovu motivaciju za ostanak i aktivno sudjelovanje u lokalnoj zajednici. Razvijene društvene djelatnosti potiču međugeneracijsku solidarnost, jačaju društvene veze i stvaraju okruženje koje podržava

osobni i društveni razvoj. Kontinuirano ulaganje u društvene usluge i infrastrukturu, kao i poticanje građanskog angažmana, od presudne su važnosti za stvaranje kvalitetnijeg i održivijeg života u Općini.

Stanovništvo

Prema službenim podacima iz Popisa stanovništva 2021., Općina Perušić ima 2 002 stanovnika, što predstavlja pad od 24,1 % u odnosu na 2 638 stanovnika iz 2011. godine. Taj pad potvrđuje nastavak dugoročnog demografskog slabljenja, koje traje od početka 20. stoljeća. Općina je u 2011. godini činila udio od 5,18 % ukupnog stanovništva Ličko-senjske županije. Nakon pada, taj udio u 2021. iznosi oko 4,67 % (prema procijenjenoj županijskoj populaciji od ~42 900 stanovnika).

DZS-ovi podaci ukazuju na izrazito starenje populacije. Dok nacionalni omjer udjela starijih od 65 godina iznosi 22,45 %, u ruralnim područjima poput Perušića taj udio je vjerojatno i viši. Istodobno, udjel djece i mladih značajno opada, što pogoršava demografsku situaciju. Obrazovnu strukturu donedavnom popisu karakterizirao je relativno visok udio srednjoškolaca, no bilježi se i do 5 % nepismenih stanovnika, što otežava povećanje ljudskog kapitala i pristup izvođenju razvojnih mjera.

Migracijsko ponašanje stanovništva pokazuje da je veći dio ostao domicilan, odnosno rođen i odrastao u općini. Istovremeno, postoji problem mladih koji odlaze radi obrazovanja i posla, uz nedovoljan priljev novih stanovnika, uključujući povratnike.

U okviru planiranja lokalnog razvoja, demografska pitanja treba postaviti kao jedan od ključnih prioriteta. Iskustva zemalja u tranziciji, članica Europske unije iz srednje i istočne Europe, pokazuju da je jedini održivi put rješenja ovog problema ubrzani socio-ekonomski razvoj na lokalnoj razini, s posebnim naglaskom na stvaranje kvalitetnih radnih mjesta.

Obrazovni sustav

Na području Općine Perušić djeluje jedan dječji vrtić te dvije osnovne škole, koje zajedno čine temelj obrazovnog sustava i odgoja djece u ovom području. Dječji vrtić Perušić djeluje kao podružnica Dječjeg vrtića „Pahuljice" iz Gospića, pružajući kvalitetnu predškolsku skrb i obrazovanje najmlađim stanovnicima općine. Ova ustanova igra ključnu ulogu u ranom razvoju djece, potičući socijalne, emocionalne i intelektualne vještine.

U osnovnoškolskom segmentu, Općina Perušić ima dvije škole: Osnovnu školu Perušić i Osnovnu školu Anž Frankopan u naselju Kosinj. Osnovna škola Perušić ima bogatu tradiciju, osnovana je još 1773. godine, čime se ubraja među najstarije obrazovne ustanove u regiji. Prema najnovijim podacima za školsku godinu 2024./2025., u ovoj školi školuje se 121 učenik raspoređen u 8 razrednih odjela. Škola nosi prestižni status Eko-škole, što znači da aktivno promiče očuvanje okoliša kroz različite ekološke projekte, uključujući uređenje školskog dvorišta i edukaciju o važnosti zaštite prirode. Ove aktivnosti imaju pozitivan odjek ne samo među učenicima i djelatnicima škole, nego i u široj zajednici, podižući ekološku svijest stanovnika Perušića.

Osnovna škola Anž Frankopan sa sjedištem u Kosinju ima znatno manji broj učenika, njih trenutno 11 u školskoj godini 2024./2025. Iako manja, škola pruža sveobuhvatnu nastavu i odgojno-obrazovne aktivnosti za učenike od prvog do osmog razreda, omogućujući školovanje u lokalnom okruženju i time pridonoseći očuvanju demografske strukture u manjem naselju.

Obrazovne ustanove u Općini Perušić kontinuirano nastoje odgovoriti izazovima demografskog pada i starenja stanovništva kroz prilagodbu programa, uključivanje suvremenih nastavnih metoda te povezivanje s lokalnom zajednicom i institucijama. Poticanjem obrazovanja, naročito u područjima okoliša, kulture i lokalne povijesti, škole doprinose očuvanju identiteta općine i stvaranju temelja za njezin održivi razvoj.

Zdravstveni sustav i socijalna skrb

Na području Općine Perušić funkcionira jedna zdravstvena ambulanta koja pruža osnovnu zdravstvenu skrb stanovnicima općine i okolnih naselja, u sklopu nje djeluju dvije ambulante obiteljske medicine i jedna dentalna.

Općina Perušić sukladno iskazanim potrebama od strane liječnika ambulante financira dodatno opremanje zdravstvenom i nezdravstvenom opremom te organizira besplatan smještaj za jednog liječnika.

Ambulanta je ključna za osiguravanje dostupnosti primarne zdravstvene zaštite, uključujući preventivne preglede, dijagnostiku i liječenje najčešćih zdravstvenih problema. Službeni podaci Ministarstva zdravstva i Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo potvrđuju da je ambulanta opremljena suvremenom medicinskom opremom te da je u stalnoj suradnji s Domom zdravlja Ličko-senjske županije, čime je osigurana kontinuirana zdravstvena usluga i hitna pomoć u okviru dostupnih resursa.

U sklopu zdravstvene infrastrukture Općine Perušić djeluje i ljekarna koja pruža osnovnu ljekarničku skrb, uključujući izdavanje lijekova na recept, savjetovanje o pravilnoj uporabi lijekova te prodaju medicinskih proizvoda i pomagala. Ljekarna je važan segment zdravstvenog sustava u općini, osobito imajući u vidu starenje stanovništva i potrebe za kroničnim liječenjem. Prema podacima Hrvatske ljekarničke komore, ljekarna u Perušiću kontinuirano radi na unaprjeđenju dostupnosti i kvalitete usluga za lokalno stanovništvo.

Općina Perušić kroz svoje socijalne programe aktivno pomaže najsiromašnijim i najranjivijim skupinama stanovništva, pružajući niz mjera i potpore usmjerenih na olakšavanje svakodnevnog života obiteljima i pojedincima u potrebi. Sve aktivnosti usklađene su s propisima Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku te su dio šireg sustava socijalne zaštite na razini Ličko-senjske županije.

Kako bi se ublažile financijske poteškoće građana, Općina dodjeljuje različite oblike novčanih pomoći:

- ✓ Jednokratna novčana naknada za obitelji i pojedince koji se suočavaju s izvanrednim životnim okolnostima ili prijelaznim teškoćama.

- ✓ Sufinanciranje dijela upisnine u dječjem vrtiću za djecu iz socijalno ugroženih obitelji, čime se potiče rani razvoj djece i smanjuje financijski teret roditeljima.
- ✓ Sufinanciranje prijevoza učenika koji pohađaju osnovne i srednje škole, naročito za one koji žive u udaljenijim dijelovima općine.
- ✓ Sufinanciranje prehrane za djecu u osnovnim školama kako bi se osigurala uravnotežena i zdrava prehrana svih školaraca.
- ✓ Financijska pomoć studentima, namijenjena za sufinanciranje troškova obrazovanja, prijevoza i smještaja, čime se podržava daljnje školovanje mladih iz Općine Perušić.
- ✓ Naknada za troškove stanovanja za socijalno ugrožene osobe i obitelji, što uključuje sufinanciranje režijskih troškova i održavanje stambenih prostora.
- ✓ Sufinanciranje smještaja u učeničkim domovima na području Ličko-senjske županije, omogućujući mladima pristup obrazovanju i smještaju pod povoljnijim uvjetima.

Općina također pruža kontinuiranu financijsku potporu specifičnim skupinama građana:

- ✓ Potpora rodilji za novorođeno dijete, čime se promiče demografska obnova i pomaže obiteljima s novim članovima.
- ✓ Potpora roditeljima i skrbnicima djece s teškoćama u razvoju, usmjerena na olakšavanje svakodnevnog života i pružanje dodatne pomoći obiteljima koje se brinu o djeci s posebnim potrebama.

Kako bi dodatno poduprla socijalnu uključenost i kvalitetu života, Općina Perušić provodi i druge mjere pomoći:

- ✓ Privremeni smještaj beskućnika, čime se osigurava osnovna socijalna skrb i pomoć osobama bez doma.
- ✓ Godišnja članarina u Narodnoj knjižnici Perušić koja se dodjeljuje korisnicima kao poticaj za kulturnu i obrazovnu aktivnost, posebice među socijalno ugroženim skupinama.

Službeni izvori Ministarstva za demografiju i lokalnih centara za socijalnu skrb potvrđuju da Općina Perušić kontinuirano ulaže napore u jačanje socijalne zaštite i prilagođava programe sukladno potrebama svoje populacije, s ciljem povećanja kvalitete života i smanjenja socijalnih nejednakosti.

Civilno društvo

Općina Perušić sustavno podržava razvoj civilnog društva i zajednice kroz Program javnih potreba u odgoju, obrazovanju, kulturi, informiranju i sportu. Kroz ovaj program, Općina sufinancira rad i projekte udruga koje djeluju na lokalnoj razini i imaju značajnu ulogu u životu zajednice. Prema podacima Ministarstva uprave, na području Općine Perušić registrirano je ukupno 19 aktivnih udruga koje djeluju u različitim segmentima društvenog života – od kulturnih i sportskih do humanitarnih i ekoloških.

Među najistaknutijim udrugama nalaze se „Perušićke mažoretkinje“ sačinjene od 35 djevojčica predškolskog i školskog uzrasta te Kulturno-umjetničko društvo „Perušić“, koje ima u planu revitalizirati svoje djelovanje do kraja ove godine. Sportski klubovi poput Nogometnog kluba „Perušić“ i Sportske

udruge „Lika“ aktivno promiču sport i rekreaciju među mladima i odraslima. Humanitarne udruge, poput Udruge za pomoć osobama s invaliditetom, pružaju podršku ranjivim skupinama stanovništva. Također, udruga „Ekološka akcija Perušić“ bavi se zaštitom okoliša i edukacijom o održivom razvoju.

Ovaj sustav potpora omogućuje udrugama financijsku stabilnost i razvoj kapaciteta, a ujedno doprinosi jačanju socijalne kohezije i povećanju kvalitete života građana. Partnerstvom i intenzivnijom suradnjom s tijelima javnog sektora, kao i kroz pristup nacionalnim i europskim fondovima, moguće je osigurati dodatna financijska sredstva za provedbu važnih projekata i aktivnosti. Primjeri takvih fondova uključuju Operativne programe Europske unije kao što su Europski socijalni fond i Europski fond za regionalni razvoj, kojima je cilj poticanje razvoja civilnog društva, lokalnih zajednica i volonterstva.

Za daljnji razvoj i održivost civilnog sektora u Općini Perušić neophodno je motivirati stanovništvo na aktivno sudjelovanje u radu udruga te kontinuirano graditi povjerenje u javni i civilni sektor. Povećanje uključenosti građana može se ostvariti kroz organiziranje edukativnih radionica, promotivnih kampanja i događanja koja informiraju o važnosti i mogućnostima djelovanja u udrugama. Takve aktivnosti također potiču transparentno upravljanje udrugama, jačaju njihovu vidljivost i osiguravaju bolju komunikaciju s lokalnom zajednicom.

U proračunu Općine Perušić svake godine se planiraju i izdvajaju financijska sredstva za Program javnih potreba u odgoju, obrazovanju, kulturi, informiranju i sportu. Prema dostupnim podacima iz službenih proračunskih dokumenata Općine, ovim sredstvima se podupiru projekti koji promiču obrazovne i kulturne aktivnosti, sportske manifestacije te potiču informiranost i uključivanje stanovništva u društvene procese.

Osim financijske potpore, Općina također aktivno surađuje s udrugama na planiranju i realizaciji projekata, osiguravajući im tehničku i organizacijsku podršku. Time se stvara okruženje u kojem civilni sektor može efikasno djelovati i doprinositi održivom razvoju lokalne zajednice.

2.4. Ljudski resursi i upravljanje razvojem

Unutarnjim ustrojstvom tijela Općine ustrojen je Jedinstveni upravni odjel u sklopu kojeg postoje 3 odsjeka te je stalno zaposleno 8 osoba. Upravno tijelo Općine je Jedinstveni upravni odjel na čijem je čelu Pročelnik. Upravni odjel Općine Perušić samostalan je u okviru svog djelokruga, a za zakonito i pravovremeno obavljanje poslova iz svoje nadležnosti odgovara općinskom načelniku.

Komunikaciju s javnošću i stanovnicima Općina ostvaruje i održava putem svoje službene internet stranice (https://perusic.hr/) na kojoj objavljuje sve važne informacije vezane uz djelokrug svog rada te novosti.

Međuregionalna i međunarodna suradnja predstavljaju jednu od mogućnosti budućeg razvoja Općine, posebice tijekom pripreme i oblikovanja razvojnih projekata za sredstva programa prekogranične i transnacionalne suradnje koja su Republici Hrvatskoj na raspolaganju u značajnijem obimu nakon pristupanja EU.

2.5. SWOT analiza izazova i razvojnih potreba

U nastavku je prikazana SWOT analiza izazova i razvojnih potreba Općine Perušić na temelju Analize stanja iz viših strateških dokumenata (Plan razvoja turizma Općine Perušić do 2022. godine) i podataka prikupljenih od strane izvođača ovog dokumenta.

Tablica 1. SWOT analiza izazova i razvojnih potreba

Prirodni resursi, okoliš i infrastruktura	
SNAGE	SLABOSTI
• Velika površina općine s niskom gustoćom naseljenosti omogućuje očuvanje okoliša i prostornu fleksibilnost. • Obilje prirodnih resursa: šumsko i poljoprivredno zemljište zauzimaju preko 85 % površine općine. • Kvalitetni vodni resursi (akumulacije Krušćica i Kosinj) i važnost u regionalnoj vodoopskrbi. • Dobra prometna povezanost (autocesta A1, državna cesta D50, željeznica MP11). • Postojanje Pećinskog parka Grabovača – jedinstveni turističko-ekološki resurs. • Sustavno ulaganje u infrastrukturu vodoopskrbe, kanalizacije i pročišćavanja voda.	• Nedovoljna kanalizacijska pokrivenost izvan centra (septičke jame). • Nekompletna uporabna dokumentacija za sustave odvodnje. • Gospodarenje otpadom još uvijek u fazi razvoja – prisutnost divljih odlagališta. • Ovisnost manjih naselja o cisternama i bunarima zbog nepovezanosti s glavnim vodovodnim sustavom.
PRILIKE	PRIJETNJE
• Proširenje kanalizacijske mreže i regionalnog vodocrpilišta. • Korištenje mobilnog reciklažnog dvorišta kao model za modernizaciju upravljanja otpadom. • EU fondovi i nacionalne potpore za infrastrukturu i zaštitu okoliša. • Poticanje obnovljivih izvora energije (biomasa, solarna energija).	• Klimatske promjene (suše, ekstremne padaline) mogu ugroziti vodne resurse. • Zastarjela infrastruktura u pojedinim dijelovima općine. • Rizik zagađenja vodotoka i izvora zbog neregulirani ispuštanja i slabe kontrole. • Slabo financiranje komunalnih i ekoloških projekata bez vanjskih sredstava.
Gospodarstvo	
SNAGE	SLABOSTI
• Velike površine poljoprivrednog i šumskog zemljišta (86 % površine općine). • Postojanje poslovne zone Konjsko Brdo uz glavne prometnice. • Tradicionalno znanje i potencijal za stočarstvo, ekološku i održivu proizvodnju. • Započeti procesi katastarskog uređenja – jačanje pravne sigurnosti zemljišta. • Raznovrsnost gospodarskih djelatnosti (trgovina, drvna obrada, skladištenje).	• Općina u II. razvojnoj skupini – ispodprosječan stupanj razvijenosti. • Niska razina turističke ponude i infrastrukture (smještaj, ugostiteljstvo). • Nedovoljna poduzetnička aktivnost i slaba iskorištenost fondova. • Nedostatak obrazovane radne snage i stručnih kadrova.
PRILIKE	PRIJETNJE
• EU i nacionalni fondovi za razvoj poljoprivrede, turizma i ruralnog prostora. • Razvoj agroturizma i integracija lokalne hrane u turističku ponudu. • Korištenje Pećinskog parka za razvoj speleoturizma, edukacijskog i pustolovnog turizma.	• Iseljavanje mladih – smanjenje radne snage i tržišnog kapaciteta. • Prevelika ovisnost o vanjskim investitorima bez osnaživanja lokalnih kapaciteta. • Gubitak konkurentnosti ako se ne moderniziraju proizvodni procesi i usluge.

• Poticanje mladih na osnivanje OPG-ova i prijavu na natječaje.	• Rizik od prekomjerne eksploatacije prirodnih resursa bez jasne strategije održivosti.
Društvene djelatnosti i kvaliteta života	
SNAGE	SLABOSTI
• Postojanje osnovnih obrazovnih ustanova i dječjeg vrtića. • Status Eko-škole u OŠ Perušić – poticanje održivosti i ekološke svijesti. • Mala, ali aktivna lokalna zajednica s potencijalom za uključivanje u razvoj. • Ambulanta s osnovnom zdravstvenom zaštitom dostupna u mjestu.	• Drastičan pad broja stanovnika (−24 % u deset godina). • Visok udio starijeg stanovništva, niska zastupljenost mladih. • Nedostatak srednjoškolskih i visokoškolskih ustanova u općini. • Slaba ponuda kulturnih, sportskih i zabavnih sadržaja za sve dobne skupine.
PRILIKE	PRIJETNJE
• Aktiviranje lokalne zajednice kroz kulturne i društvene projekte. • Povezivanje škola i zajednice na projektima iz fondova (npr. Eko škole, Škola u prirodi). • Korištenje demografskih mjera (potpore za mlade obitelji, stanovanje, zapošljavanje). • Razvoj novih socijalnih i zdravstvenih usluga kroz EU projekte.	• Nastavak demografskog pada i iseljavanja mladih. • Nedovoljna prilagodba obrazovnih programa potrebama tržišta. • Zastarjela ili nedovoljna društvena infrastruktura (npr. sportske dvorane, domovi kulture). • Slaba dostupnost zdravstvenih i specijalističkih usluga.
Ljudski resursi i upravljanje razvojem	
SNAGE	SLABOSTI
• Općinska uprava aktivna u pripremi i provođenju strateških razvojnih projekata. • Iskustvo u korištenju fondova za infrastrukturu i zaštitu okoliša. • Postojeći strateški dokumenti (Provedbeni program, Plan gospodarenja otpadom).	• Niska razina obrazovanja i stručne osposobljenosti radno sposobnog stanovništva. • Nepovoljna demografska struktura – manjak mlađe radne snage. • Ograničeni kapaciteti lokalne uprave za upravljanje kompleksnim EU projektima.
PRILIKE	PRIJETNJE
• Suradnja s regionalnim centrima i ustanovama za edukaciju kadra. • Jačanje kapaciteta lokalne samouprave kroz edukaciju i međunarodne projekte. • Aktiviranje dijaspore i povratnika kao potencijalnih nositelja razvoja. • Digitalizacija uprave i bolja povezanost s građanima.	• Nedostatak stručnjaka za pisanje i provedbu EU projekata. • Prevelika ovisnost o vanjskim institucijama za strateške odluke. • Rizik od neiskorištenja EU sredstava zbog tehničke ili administrativne nespremnosti. • Politička nestabilnost i slabo umrežavanje s višim razinama vlasti.

3. Doprinos provedbi ciljeva i prioriteta iz povezanih akata strateškog planiranja

Kako je definirano Provedbenim programom Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za razdoblje 2024.-2028. godine, krajnji cilj politike regionalnog razvoja je pridonijeti društveno-gospodarskom razvoju Republike Hrvatske, poštujući načela održivog razvoja, stvaranjem uvjeta koji će slabije razvijenim dijelovima zemlje omogućavati jačanje konkurentnosti i ostvarivanje vlastitih razvojnih potencijala. Kako bi se postigao navedeni cilj, Ministarstvo nastavlja s provedbom aktivnosti usmjerenih na usklađivanje i povezivanje lokalnih i regionalnih razvojnih potreba s nacionalnim prioritetima i ciljevima kohezijske politike EU.

Ciljanim mjerama odgovorit će se na potrebu smanjivanja razlika u stupnju razvijenosti pojedinih regija. U svrhu razvoja potencijala hrvatskih regija i jačanja njihove konkurentnosti, podrška regionalnom razvoju usmjerena je na korištenje vlastitih resursa i komparativnih prednosti različitih dijelova Hrvatske.

Uređenjem ciljeva i načela politike regionalnoga razvoja, strateškog planiranja regionalnoga razvoja, uređenjem institucionalnog okvira i upravljanja politikom regionalnog razvoja na središnjoj razini, upravljanjem na razini statističke regije i usuglašavanjem prioriteta razvoja središnje i područne (regionalne) razine, ocjenjivanjem i razvrstavanjem jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave (JLP(R)S) prema stupnju razvijenosti, utvrđivanjem potpomognutih područja i područja s razvojnim posebnostima, poticanjem regionalne konkurentnosti i urbanog razvoja te praćenjem provedbe politike regionalnoga razvoja oblikovat će se podrška regionalnom razvoju usmjerena prema potrebama i komparativnim prednostima specifičnih teritorija.

Prethodno navedene politike iz Provedbenog programa Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za razdoblje 2024.-2028. godine, na odgovarajući način se primjenjuju i provode u Općini Perušić, a sve u svrhu učinkovitog i ravnomjernog upravljanja razvojem.

Ovaj Provedbeni program je dokument kojim se osigurava ostvarenje politika iz Provedbenog programa Ministarstva regionalnog razvoja i fondova Europske unije za razdoblje 2024.-2028. godine, a sve u svrhu ispunjenja zadanih politika i ciljeva.

U ovom dijelu Provedbenog programa obrazlaže se odabir strateških ciljeva i odgovarajućih posebnih ciljeva iz hijerarhijski viših akata strateškog planiranja, nakon toga se definira terminski plan provedbe mjera, aktivnosti i projekata za provedbu ciljeva sa pripadajućim ključnim pokazateljima ishoda i rezultata s ciljnim vrijednostima za određenu godinu. Nadalje, prikazan je okvir za financijski plan za provedbu mjera, aktivnosti i projekata te procjena fiskalnog učinka.

U ovom dijelu dokumenta navedeni su sažeto opisani prioriteti, odnosno intervencije koje će Općina Perušić provoditi tijekom mandatnog razdoblja. Prioriteti su u skladu s ciljevima iz hijerarhijski nadređenih akata te na odgovarajući način upućuju na utvrđene razvojne potrebe i glavne razvojne izazove u samoupravnom djelokrugu Općine Perušić.

Dugoročni ciljevi razvoja koji su preuzeti iz prethodno donesenih razvojnih dokumenata, sa pripadajućim prioritetnim područjima djelovanja, odnose se na sljedeće:

STRATEŠKI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

- Unaprjeđenje gospodarske infrastrukture
- Razvoj održivog turizma temeljenog na prirodnim i kulturnim resursima

STRATEŠKI CILJ 2. ODRŽIV PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU

- Unaprjeđenje sustava komunalne infrastrukture
- Razvoj zelene i kružne ekonomije kroz održivo gospodarenje otpadom
- Prostorno planiranje usmjereno na očuvanje okoliša i otpornost na klimatske promjene

STRATEŠKI CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

- Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga
- Razvoj lokalne infrastrukture i programa u području kulture, sporta i rekreacije
- Jačanje kapaciteta lokalne samouprave za učinkovito upravljanje i digitalnu transformaciju
- Poticanje aktivnog građanstva i demografske revitalizacije

Tablica 2. Prikaz strateških ciljeva

CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

Razvoj konkurentnog lokalnog gospodarstva i smanjenje nezaposlenosti predstavljaju jedan od temeljnih strateških ciljeva Općine Perušić. Ostvarenje tog cilja pretpostavlja uspostavu jasnog strateškog okvira koji se temelji na definiranju razvojnih prioriteta i provedbi povezanih mjera i projekata, u skladu s načelima održivog razvoja i uravnoteženog upravljanja resursima.

Održivi razvoj kao sveobuhvatna razvojna koncepcija podrazumijeva stvaranje uvjeta za dugoročno ekonomsko blagostanje, koje je ujedno usklađeno s ekološkim kapacitetima prostora, racionalnim korištenjem prirodnih resursa i očuvanjem njihove funkcionalne vrijednosti za buduće generacije. To zahtijeva koordinirano djelovanje različitih razina vlasti i sektora, uz jasno usmjerene lokalne razvojne politike.

U kontekstu Općine Perušić, razvoj gospodarstva nije samo ekonomsko pitanje, već i ključno demografsko i socijalno pitanje. Ukoliko lokalno stanovništvo ne vidi mogućnost za stabilan i kvalitetan život u vlastitoj zajednici, bit će prisiljeno potražiti te uvjete drugdje. Upravo zato, zaustavljanje negativnih migracijskih trendova i poticanje naseljavanja te demografske obnove predstavljaju ključne razvojne izazove, a ujedno i odgovornost lokalne uprave.

Gospodarska struktura Općine Perušić temelji se uglavnom na mikro i malim poduzetnicima, koji su, sukladno preporuci Europske komisije 2003/361/EC, okosnica lokalne poslovne aktivnosti. Ograničeni tržišni kapacitet, izražena sezonalnost, nedostatak kapitala i izazovi u pristupu tržištima zahtijevaju dodatnu podršku kroz javne politike, investicije u infrastrukturu i razvoj poticajnog poslovnog okruženja.

Analizom prirodnih, društvenih i ekonomskih obilježja prostora, kao i uvažavanjem strateških dokumenata više razine, utvrđeno je da se ciljevi gospodarskog razvoja Općine Perušić mogu najdjelotvornije ostvariti kroz tri međusobno povezana aspekta:

- ✓ Privlačenje investicija – stvaranje uvjeta za dolazak novih poslovnih subjekata i poticanje ulaganja u strateške sektore,
- ✓ Razvoj poduzetništva – jačanje lokalnih poduzetničkih kapaciteta, posebno u sektorima proizvodnje i prerade,
- ✓ Razvoj turizma – korištenje prirodne i kulturne baštine kao temelja za održiv i cjelogodišnji turistički razvoj.

Ovi aspekti čine temelj za usmjereno djelovanje Općine u nadolazećem planskom razdoblju te omogućuju učinkovitije planiranje i provedbu konkretnih mjera i projekata.

Prioritet – Unaprjeđenje gospodarske infrastrukture

Jačanje lokalnog gospodarstva kroz razvoj poduzetničke i obrtničke aktivnosti jedan je od ključnih elemenata održivog razvoja Općine Perušić. S obzirom na demografske izazove, nisku gustoću naseljenosti i izraženu potrebu za otvaranjem radnih mjesta, posebno je važno stvoriti poticajno okruženje za rast i razvoj malih i mikro poduzeća, obrta te lokalnih proizvođača.

U tom kontekstu, Općina Perušić prepoznaje važnost podrške domaćim poslovnim subjektima kroz niz mjera usmjerenih na poboljšanje poslovne infrastrukture, smanjenje administrativnih prepreka, jačanje poduzetničkih kompetencija i lakši pristup financijskim sredstvima. Također, poseban naglasak stavlja se na razvoj lokalne proizvodnje, osobito u području prerade poljoprivrednih proizvoda, rukotvorina i tradicionalnih zanata, čime se čuva lokalna baština i otvaraju mogućnosti za dodatne prihode i samozapošljavanje.

Ovim prioritetom također se podupire stvaranje lokalnih lanaca vrijednosti, povezivanje proizvođača s tržištima i potrošačima, te poticanje inovacija i suradnje između gospodarstvenika, obrazovnih institucija i lokalne samouprave. Kroz sve navedeno, cilj je povećati konkurentnost lokalnog gospodarstva, smanjiti nezaposlenost te doprinijeti većem stupnju ekonomske samoodrživosti zajednice.

Razvoj gospodarske infrastrukture jedan je od ključnih preduvjeta za stvaranje poticajnog poslovnog okruženja i privlačenje ulaganja. U kontekstu Općine Perušić, koja teži jačanju svoje konkurentnosti i zadržavanju stanovništva kroz otvaranje novih radnih mjesta, strateški je važno osigurati odgovarajuće prostorne, komunalne i logističke uvjete za razvoj poduzetništva i proizvodnih djelatnosti.

Ovaj prioritet uključuje i plansko prostorno uređenje te administrativne i savjetodavne potpore investitorima, s ciljem smanjenja prepreka za ulaganja i brže realizacije gospodarskih projekata. Razvijena gospodarska infrastruktura omogućava diversifikaciju lokalnog gospodarstva, rast broja poduzeća i obrta, otvaranje radnih mjesta te generiranje dodatnih prihoda za lokalni proračun.

U konačnici, ulaganje u gospodarsku infrastrukturu pridonosi dugoročnom ekonomskom razvoju Općine Perušić, stvarajući stabilnu osnovu za privlačenje investicija, zadržavanje mladih i jačanje ukupne kvalitete života.

Prioritet - Razvoj održivog turizma temeljenog na prirodnim i kulturnim resursima

Turizam predstavlja značajan potencijal za gospodarski i društveni razvoj Općine Perušić, osobito u kontekstu njezinih iznimnih prirodnih ljepota, očuvanog okoliša te bogate kulturne i povijesne baštine. Razvoj turizma u Općini Perušić temelji se na održivim načelima koja podrazumijevaju očuvanje okoliša, uključivanje lokalne zajednice i stvaranje dodane vrijednosti na način koji ne narušava prirodne ni kulturne resurse.

Općina raspolaže atraktivnim lokalitetima kao što su Pećinski park Grabovača – jedini speleološki park u Hrvatskoj, Park prirode Velebit, rijeka Lika te niz kulturno-povijesnih objekata i tradicijskih manifestacija. Ovi resursi predstavljaju osnovu za razvoj selektivnih oblika turizma – ekoturizma, aktivnog i avanturističkog turizma, kulturnog i edukativnog turizma, kao i seoskog turizma, čime se doprinosi produženju turističke sezone i ravnomjernijem razvoju turizma na cijelom području Općine.

Prioritetom se nastoji potaknuti ulaganja u turističku infrastrukturu i sadržaje, povećati broj smještajnih kapaciteta i unaprijediti vidljivost destinacije. Poseban naglasak stavlja se na povezivanje lokalnih proizvođača, ugostitelja i turističkih dionika kako bi se stvorila integrirana ponuda, koja posjetiteljima nudi autentično iskustvo temeljem lokalne hrane, običaja i prirodnog okruženja. Kroz promišljeno planiranje i ulaganja, cilj je pozicionirati Perušić kao atraktivnu, održivu i prepoznatljivu turističku destinaciju u regiji.

CILJ 2. ODRŽIVI PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU

Za ostvarenje prvog strateškog cilja, usmjerenog na jačanje lokalnog gospodarstva i smanjenje nezaposlenosti, nužno je paralelno razvijati kvalitetu života stanovnika i jačati kapacitete lokalne samouprave. Bez odgovarajuće komunalne, prometne i socijalne infrastrukture, stvaranje konkurentnog gospodarskog okruženja nije moguće. Stoga se posebna pažnja mora posvetiti planiranju i provedbi ulaganja koja će poboljšati svakodnevne uvjete života i rada na području Općine Perušić.

Unapređenje komunalne infrastrukture – kroz rekonstrukciju, izgradnju i održavanje prometnica, modernizaciju javne rasvjete, izgradnju kanalizacijskih sustava i uređenje javnih površina – predstavlja temelj za daljnji razvoj zajednice. Takva ulaganja ne samo da poboljšavaju kvalitetu stanovanja i podižu opću sigurnost, već stvaraju i preduvjete za privlačenje poduzetnika, razvoj turizma i veće uključivanje stanovništva u lokalne gospodarske tokove.

Poboljšanje prometne povezanosti i sigurnosti, učinkovito upravljanje otpadom i zaštita okoliša, te razvoj lokalnih sustava za proizvodnju i distribuciju energije doprinose ostvarenju ciljeva održivog razvoja i jačanju otpornosti zajednice. Ulaganja u infrastrukturu moraju biti strateški usmjerena i usklađena s potrebama lokalnog stanovništva, ali i u skladu s rastućim zahtjevima posjetitelja, osobito s obzirom na razvoj turizma.

Osim fizičke infrastrukture, važno je jačati i institucionalne kapacitete lokalne uprave kako bi se osigurala učinkovita provedba razvojnih mjera, bolje upravljanje resursima i kvalitetnija usluga građanima. Na taj način, Općina Perušić stvara stabilne temelje za demografsku obnovu, poduzetnički razvoj i ukupno poboljšanje životnog standarda.

Prioritet - Unaprjeđenje sustava komunalne infrastrukture

Unaprjeđenje sustava komunalne infrastrukture, osobito vodoopskrbe i odvodnje, predstavlja ključni prioritet za osiguranje osnovnih životnih uvjeta, očuvanje okoliša i poticanje gospodarskog razvoja na području Općine Perušić. Stabilan i kvalitetan sustav vodoopskrbe nužan je za sigurnost stanovništva, javnog zdravstva, kao i za stvaranje uvjeta za privlačenje novih stanovnika i investicija. Istodobno, učinkovit sustav odvodnje i pročišćavanja otpadnih voda od presudne je važnosti za zaštitu tla, vodnih resursa i prirodne baštine, osobito u kontekstu održivog korištenja okoliša.

Na prostoru općine i dalje postoje naselja bez riješene odvodnje ili s nedovoljno pouzdanom vodoopskrbom, što otežava kvalitetu života i ograničava razvojne potencijale. Ulaganja u modernizaciju, proširenje i obnovu sustava vodnih usluga stoga su neophodna, kako bi se osigurao jednak pristup osnovnim komunalnim uslugama svim stanovnicima, smanjili gubici vode, povećala energetska učinkovitost sustava te ispunili nacionalni i europski standardi zaštite okoliša.

Kroz strateško planiranje i provedbu projekata vodoopskrbe i odvodnje, Općina Perušić teži osigurati dugoročno održivu infrastrukturu koja će podržavati gospodarski rast, zadržavanje i privlačenje stanovništva te očuvanje vrijednih prirodnih resursa kojima područje obiluje.

Prioritet - Razvoj zelene i kružne ekonomije kroz održivo gospodarenje otpadom

Razvoj zelene i kružne ekonomije kroz održivo gospodarenje otpadom jedan je od ključnih prioriteta za dugoročnu zaštitu okoliša i održivo korištenje resursa na području Općine Perušić. Uvođenje principa kružnog gospodarstva podrazumijeva prelazak s tradicionalnog modela „uzmi–proizvedi–baci" na sustav u kojem se otpad promatra kao vrijedna sirovina, a svi procesi usmjereni su na ponovnu uporabu, reciklažu i smanjenje količine otpada na odlagalištima.

U kontekstu Općine Perušić, koja obiluje prirodnim ljepotama i velikim dijelom ovisi o očuvanom okolišu za razvoj turizma i kvalitetu života stanovnika, nužno je uspostaviti učinkovit i održiv sustav gospodarenja otpadom. To uključuje ulaganja u infrastrukturu za selektivno prikupljanje, reciklažu i kompostiranje otpada, kao i jačanje svijesti građana o važnosti pravilnog razvrstavanja i smanjenja otpada u kućanstvima.

Provedbom ovog prioriteta želi se potaknuti lokalne ekološke prakse, otvoriti nove mogućnosti za zelena radna mjesta, smanjiti emisije stakleničkih plinova te očuvati okoliš za buduće generacije. Istodobno, ovakav pristup podržava nacionalne i europske ciljeve u području zelene tranzicije i predstavlja osnovu za otpornu i resursno učinkovitu zajednicu.

Prioritet - Prostorno planiranje usmjereno na očuvanje okoliša i otpornost na klimatske promjene

Prostorno planiranje usmjereno na očuvanje okoliša i otpornost na klimatske promjene jedan je od ključnih razvojnih prioriteta Općine Perušić, u skladu s načelima održivog razvoja i ciljevima nacionalnih strateških dokumenata. U vremenu kada su posljedice klimatskih promjena sve izraženije – kroz ekstremne vremenske uvjete, poplave, suše i degradaciju prirodnih staništa – Općina prepoznaje važnost planskog upravljanja prostorom koji ujedno štiti okoliš i povećava otpornost lokalne zajednice.

Prostorno planiranje više nije isključivo pitanje regulacije građenja, već alat za dugoročno očuvanje prirodnih resursa, upravljanje rizicima i prilagodbu klimatskim izazovima. U tom kontekstu, Općina Perušić u Proračunu za 2025. godinu planira i provodi aktivnosti koje uključuju izradu i izmjene prostornih planova, a koje uzimaju u obzir klimatske rizike, zaštitu okoliša i očuvanje krajobraza.

Poseban naglasak stavljen je na uređenje i zaštitu prirodnih područja, vodotoka i zelenih površina, kako bi se smanjili negativni utjecaji ekstremnih vremenskih pojava, ali i povećala kvaliteta javnog prostora. Uz to, planirani projekti regulacije odvodnje oborinskih voda, kao i izrada tehničke dokumentacije za sustave zaštite od poplava, direktno doprinose jačanju otpornosti lokalne infrastrukture.

Važno je istaknuti projekte proizašlih iz sporazuma sa HEP d.d., a odnose se na sljedeće:

1. **Provedba strateško investicijskog projekta Republike Hrvatske Hidroenergetski sustav Senj 2 (HES Kosinj / HE Senj 2) u suradnji s HEP-om (Odluka o proglašenju projekta »Hidroenergetski sustav Kosinj« strateškim investicijskim projektom Republike Hrvatske NN 86/21)**
2. **Proširenje groblja u Perušiću, Studencima i Kosinjskom Bakovcu**
3. **CESTA SPASA -KR 10**

Hidroenergetski sustav Senj 2 (HES Kosinj / HE Senj 2)
Prethodno navedeni projekti su nusprodukt izgradnje hidroenergetskog sustava HES Kosinj 2. HEP realizacijom projekta namjerava iskoristiti preostali hidro potencijal na slivovima Like i Gacke dogradnjom postojećeg hidroenergetskog sustava (HES) Senj, koji sada koristi vodu kao energent pretežito u temeljnom režimu. Projekt podrazumijeva izgradnju velike akumulacije i dodatnih kapaciteta u svrhu prebacivanja proizvodnje u vršni dio dnevnog dijagrama. Time će se omogućiti kapacitet za injektiranje velike regulacijske snage u elektroenergetski sustav fleksibilnim hidro agregatima spremnim na brzu promjenu snage.

Realizacija druge faze omogućit će povećanje proizvodnje električne energije, dodatnu zaštitu od poplava u Kosinjskom polju, poboljšanje sigurnosti vodoopskrbe južnog kraka vodoopskrbnog sustava hrvatskog primorja, poboljšanje cestovne i druge komunalne infrastrukture. Poboljšat će se i kvaliteta korištenja vodnog resursa u smislu potpore stabilnosti rada elektroenergetskog sustava, s povećanjem udjela energije iz obnovljivih izvora u finalnoj potrošnji. Postojeća HE Senj i danas pruža usluge sekundarne regulacije snage i frekvencije elektroenergetskom sustavu, a dodatnim kapacitetom bi se povećala pouzdanost pružanja te usluge te bi se omogućio veći prihvat energije iz obnovljivih izvora pružanjem usluge energije uravnoteženja.

Projekt obuhvaća izgradnju akumulacijskog jezera Kosinj s branama Kosinj, Sedlo i Bakovac, injekcijske zavjese, hidroelektrane Kosinj s pratećim objektima, rekonstrukciju postojeće hidroelektrane Sklope, izgradnju zamjenskih cesta te spoja na elektroprijenosnu mrežu.

Republika Hrvatska, Ministarstvo graditeljstva i prostornog uređenja, Uprava za prostorno uređenje i dozvole državnog značaja, Sektor lokacijskih dozvola i investicija izdalo je Lokacijsku dozvolu, Klasa: UP/I-350-05/18-01/000140, Urbroj:531-06-1-1-1-19-0010 od 15. siječnja 2019. godine. te I. Izmjenu i dopunu Lokacijske dozvole Klasa: UP/I-350-05/21-01/000119 izdane 16. rujna 2021. (dalje u tekstu: Lokacijska dozvola) za planirani zahvat u prostoru – izgradnja hidroenergetskog sustava HES Kosinj, infrastrukturne namjene, energetskog sustava proizvodnje električne energije, na katastarskim česticama u k.o. Kaluđerovac, k.o. Studenci, k.o. Lipovo polje, k.o. Mlakva, k.o. Donji Kosinj, k.o. Gornji Kosinj.

Na prijedlog Povjerenstva za procjenu i utvrđivanje prijedloga strateških projekata, projekt pod nazivom »Hidroenergetski sustav Kosinj« Vlada RH 30.07.2021. godine proglašava strateškim investicijskim projektom Republike Hrvatske (Odluka o proglašenju projekta »Hidroenergetski sustav Kosinj« strateškim investicijskim projektom Republike Hrvatske NN 86/21). Investitor je trgovačko društvo Hrvatska elektroprivreda d.d., Ulica grada Vukovara 37, Zagreb OIB: 28921978587, a lokacija realizacije projekta je Općina Perušić.

Proširenje groblja u Perušiću, Studencima i Kosinjskom Bakovcu
Vremenski je najranije započeo projekt proširenja groblja u Perušiću, te je shodno tome i prvi završen, dok je paralelno sa izvođenjem radova u Perušiću započeta izrada planske i druge tehničke dokumentacije za preostala 2 proširenja.

Gore navedeno preduvjet je za pristup izradi tehničke dokumentacije tj izradi idejnog projekta i ishođenje lokacijske dozvole koja je dobivena 2024. godine na osnovu koje je ugovorena izrada glavnog projekta i pokrenut projekt izvlaštenja zemljišta kao preduvjet za dobivanje građevinske dozvole koju očekujemo sredinom ovog ljeta, a shodno tomu i početak izvođenja radova.

CESTA SPASA -KR 10
Po potpisivanju sporazuma sa HEP-om kojim su predviđena okvirna sredstva te se pristupilo izradi geodetskog elaborata ceste za potrebe ucrtavanja i uknjižavanja u zemljišne knjige. Po uknjižavanju pristupilo se izradi

idejnog projekta kao preduvjeta lokacijske dozvole. Po ishođenju iste pokrenuto je i u tijeku je rješavanje imovinsko pravnih odnosa (izvlaštenja), s tim da je u međuvremenu završena katastarska izmjera na području obuhvata HES Kosinj što je uzrokovalo potrebu identifikaciju starih i novih brojčanih oznaka katastarskih čestica, a samim time i usklađivanje projektno tehničke dokumentacije. Nabava roba, usluga i radova je provedena te se do kraja godine predviđa puštanje u rad navedene ceste.

Očuvanje okoliša dodatno se podupire kroz aktivnosti iz domene upravljanja otpadom, energetske učinkovitosti i korištenja obnovljivih izvora, koje se međusobno nadopunjuju i integriraju u prostorne planove.

Provedbom ovog prioriteta, Općina Perušić osigurava ne samo prostorni okvir za održivi razvoj, već i dugoročnu zaštitu prirodnih resursa, smanjenje rizika od klimatskih šteta te kvalitetnije i sigurnije životno okruženje za sadašnje i buduće generacije.

CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

Strateški cilj usmjeren na institucionalni razvoj i povećanje kvalitete života jedan je od ključnih temelja za održivi i ravnomjerni razvoj Općine Perušić. Njegova svrha je osigurati dostupnost, učinkovitost i kontinuirani razvoj javnih usluga, pri čemu je naglasak stavljen na očuvanje postojećeg standarda, ali i uvođenje novih, suvremenih usluga koje odgovaraju stvarnim potrebama stanovništva.

Ostvarenje ovog cilja izravno doprinosi provedbi ciljeva povezanih s razvojem lokalnog gospodarstva i smanjenjem nezaposlenosti, jer kvalitetan životni standard, dobra infrastruktura i dostupne usluge ključni su preduvjeti za privlačenje i zadržavanje stanovništva, osobito mladih obitelji.

Posebnu pažnju potrebno je posvetiti razvoju i jačanju društvene infrastrukture, s naglaskom na sustav predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja, zdravstvenu i socijalnu skrb, kao i infrastrukturne uvjete koji omogućuju aktivno sudjelovanje zajednice, osobito ranjivih skupina. Analiza stanja ukazuje na manjak predškolskih kapaciteta, što predstavlja izazov u kontekstu demografskih kretanja. Kao odgovor, Općina Perušić treba kontinuirano ulagati u izgradnju i opremanje vrtića te osiguravanje pristupačnih i dostupnih obrazovnih usluga.

U cilju osnaživanja kapaciteta lokalne samouprave i njezine učinkovitosti, planirane su mjere digitalizacije uprave, modernizacije administrativnih procesa te unaprjeđenje transparentnosti i komunikacije s građanima. Ulaganje u digitalnu transformaciju predstavlja temelj za pružanje suvremenih i dostupnijih usluga.

Pored toga, cilj uključuje i poticanje zdravijeg načina života, kroz razvoj sportskih i rekreacijskih sadržaja, ali i stvaranje uvjeta za aktivno starenje i socijalnu uključenost starijih osoba. Očuvanje i valorizacija kulturne baštine također čini važan aspekt ovog cilja – kako kroz njezinu obnovu i zaštitu, tako i kroz integraciju u turističku ponudu i društveni život zajednice.

Sve planirane mjere i aktivnosti trebaju biti usmjerene ka stvaranju multifunkcionalnih društvenih prostora i sadržaja, koji omogućuju povezivanje stanovnika, međugeneracijsku solidarnost, obrazovanje, kulturu i rekreaciju. Time se ne samo poboljšava kvaliteta života, već i stvara privlačnije i otpornije okruženje za život, rad i poduzetništvo.

Ostvarenje ovog cilja temelji se na uravnoteženom razvoju, uz povezivanje lokalnih potreba s nacionalnim i europskim prioritetima – ponajprije kroz ulaganja u ljude, zajednicu i infrastrukturu, koja dugoročno jačaju otpornost i održivost Općine Perušić.

Prioritet - Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga

Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga jedan je od ključnih prioriteta Općine Perušić u funkciji stvaranja uvjeta za demografsku revitalizaciju, povećanje kvalitete života te ravnomjeran društveni razvoj. Na području općine identificirani su izazovi vezani uz nedostatnu dostupnost pojedinih javnih usluga, osobito u obrazovanju i socijalnoj skrbi, zbog geografske raspršenosti, demografskih kretanja i ograničenih kapaciteta.

Ulaganja u društvenu infrastrukturu i usluge predstavljaju temeljne mehanizme kojima se osigurava socijalna uključenost ranjivih skupina, olakšava svakodnevni život obiteljima s djecom te osigurava dostojanstvena skrb za starije osobe. Također, razvijena i dostupna mreža obrazovnih i zdravstvenih usluga važan je čimbenik za zadržavanje i privlačenje stanovništva.

U kontekstu općinskog proračuna za 2025. godinu, ovaj prioritet se operativno provodi kroz niz programa i projekata:
Povezani programi i aktivnosti iz proračuna:

- ✓ Program predškolskog odgoja i obrazovanja: Sufinanciranje boravka djece u dječjem vrtiću, kao i planirano proširenje kapaciteta Dječjeg vrtića „Pčelice" u Perušiću, čime se izravno povećava dostupnost predškolskog obrazovanja i omogućuje bolja usklađenost obiteljskog i poslovnog života.
- ✓ Program javnih potreba u obrazovanju: Uključuje sufinanciranje školskih materijala, radnih bilježnica i prehrane za učenike osnovne škole te potpore za studente. Time se doprinosi jednakim mogućnostima u obrazovanju bez obzira na socioekonomski status obitelji.
- ✓ Program javnih potreba u socijalnoj skrbi: Obuhvaća financijsku pomoć najugroženijim skupinama stanovništva, jednokratne novčane potpore, sufinanciranje troškova stanovanja te socijalne programe usmjerene na starije osobe i osobe s invaliditetom.
- ✓ Program zdravstvene zaštite i zaštite zdravlja: Osiguravanje potpore za preventivne zdravstvene preglede, cijepljenja, zdravstvenu edukaciju te sufinanciranje usluga hitne medicinske pomoći.
- ✓ Potpora projektima udruga koje djeluju u području socijalne i zdravstvene skrbi te odgoja i obrazovanja, a koje dodatno doprinose razvoju usluga na lokalnoj razini.

Prioritet - Razvoj lokalne infrastrukture i programa u području kulture, sporta i rekreacije

Razvoj kulturnih, sportskih i rekreacijskih sadržaja važan je segment unapređenja kvalitete života u Općini Perušić. Osiguranje dostupnih, raznovrsnih i održivih sadržaja u ovim područjima doprinosi društvenoj uključenosti, očuvanju lokalnog identiteta i tradicije, jačanju međugeneracijske solidarnosti te poticanju zdravijeg i aktivnijeg načina života svih dobnih skupina – od djece i mladih do osoba treće životne dobi.

U uvjetima smanjenog broja stanovnika i disperziranih naselja, ulaganja u kulturnu i sportsku infrastrukturu te organizaciju aktivnosti postaju ključna za očuvanje društvene kohezije, jačanje lokalne zajednice i zadržavanje stanovništva.

Važno je istaknuti kako je krajem 2024. godine potpisan tripartitni Sporazum o realizaciji strateški važnog projekta „Modernizacija zatvorskog sustava kroz izgradnju Kaznionice u Perušiću". Potpisnici navedenog Sporazuma su Ministarstvo pravosuđa, uprave i digitalne transformacije, Ličko-senjska županije te Općina Perušić. Projekt je dobio suglasnost Ministarstva financija Republike Hrvatske, a planira se financirati sredstvima Razvojne banke Vijeća Europe (CEB). Nadležno ministarstvo priprema Idejni projekt te Studiju utjecaja zahvata na okoliš. Općina je izradila parcelacijski elaborat za prometnicu kojim se otvara opcija proširenja postojeće poslovne zone odnosno buduće pozicije kaznionice. Nastavno na izrađeni elaborat pokrenut je proces izvlaštenja fizičkih osoba sa zemljišta koje je u obuhvatu prometnice te će se u daljnjoj fazi pristupati i izvlaštenju sa ostatka zemljišta. Ukupna površina buduće poslovne zone odnosno kaznionice rasprostirat će se na 6 ha, dok sam objekt i prateća infrastruktura zauzimat će površinu približno 2 ha.

Prioritet je izravno povezan s vizijom Općine Perušić kao male, ali funkcionalne lokalne zajednice koja stvara sigurno, aktivno i uključivo okruženje za život, a dodatno se osnažuje provedbom programa planiranih u proračunu Općine za 2025. godinu.

Prioritet - Jačanje kapaciteta lokalne samouprave za učinkovito upravljanje i digitalnu transformaciju

Učinkovita lokalna samouprava ključna je za kvalitetno pružanje javnih usluga, provedbu razvojnih projekata i stvaranje poticajnog okruženja za stanovnike i gospodarstvo. U uvjetima sve većih zahtjeva za transparentnošću, participacijom građana te digitalizacijom javnog sektora, Općina Perušić teži modernizaciji svog upravljačkog sustava i jačanju ljudskih, tehničkih i organizacijskih kapaciteta.

S obzirom na sve izraženije potrebe stanovništva i razvojne izazove, nužno je osigurati funkcionalnu, kompetentnu i digitalno transformiranu upravu koja može brzo, učinkovito i transparentno odgovoriti na potrebe lokalne zajednice.

Digitalizacija u ovom kontekstu ne podrazumijeva samo tehničku opremljenost, već i promjenu organizacijske kulture, jačanje znanja i vještina djelatnika te veću dostupnost i kvalitetu javnih usluga građanima.

Prioritet - Poticanje aktivnog građanstva i demografske revitalizacije

Općina Perušić, suočena s negativnim demografskim trendovima i iseljavanjem stanovništva, posebice mladih i radno sposobnih, prepoznaje demografsku obnovu kao jedan od ključnih izazova i strateških prioriteta. Održivi razvoj zajednice nezamisliv je bez očuvanja i povećanja broja stanovnika, što zahtijeva ciljani pristup kojim se potiče ostanak i povratak stanovništva te stvara poticajno okruženje za formiranje i opstanak obitelji.

Demografska revitalizacija ne odnosi se isključivo na financijske poticaje, već i na stvaranje zajednice u kojoj se građani osjećaju uključeno, sigurno i perspektivno. Aktivno građanstvo pritom je temelj izgradnje lokalne zajednice jer omogućava jaču participaciju građana u donošenju odluka, veću socijalnu koheziju te razvijanje društvene odgovornosti i solidarnosti.

Općina Perušić teži jačanju lokalne zajednice kroz inkluzivne društvene procese, podršku mladima, roditeljima, umirovljenicima i povratnicima, kao i stvaranje uvjeta za kvalitetan život svih dobnih skupina.

4. Popis mjera s opisom, ključnim aktivnostima i pokazateljima rezultata

Općina Perušić u svom provedbenom programu pobliže razrađuje provedbu ciljeva sadržanih u hijerarhijski višim strateškim razvojnim aktima.

Ciljevi iz strateških razvojnih akata razrađuju se na mjere, pri čemu su precizirane točke ostvarenja, pokazatelji rezultata te vremenski raspored provedbe istih, uz odgovarajuću poveznicu s financijskim sredstvima osiguranim u proračunu ili drugim izvorima (su)financiranja određenih mjera.

Glavni elementi koje je potrebno detaljno razraditi unutar provedbenog programa su **mjere.** Tijekom izrade provedbenog programa mjere razrađene i usmjerene za ispunjavanje ciljeva razvojnih strategija i drugih važećih povezanih hijerarhijski viših akata strateškog planiranja.

Sve mjere razrađene u provedbenom programu povezane su sa provedbom ciljeva iz hijerarhijskih nadređenih akata strateškog planiranja.

Svaka mjera iz provedbenog programa dovedena je u vezu s jednim posebnim ciljem/prioritetom iz srednjoročnog akata strateškog planiranja. U skladu s navedenim, u nastavku su dani prijedlozi područja za definiranje mjera iz samoupravnog djelokruga Općine Perušić, u skladu s poslovima kojima se neposredno ostvaruju potrebe građana, s primjerima aktivnosti koje upravna tijela izvršavaju u okviru njihove provedbe kao i prijedlozi pokazatelja rezultata.

Tekstualnom dijelu akta potrebno je priložiti popunjeni tablični prikaz - Prilog 1 Predložak za izradu provedbenog programa Općine Perušić koji sadrži:

Popis mjera i planiranih rokova provedbe

- naziv i svrha provedbe mjere
- podatak o planiranom roku provedbe pojedine mjere
- popis ključnih aktivnosti nužnih za provedbu pojedine mjere
- podatak o planiranom roku postignuća ključnih aktivnosti tijekom provedbe pojedine mjere
- podatak o upravnom tijelu JLP(R)S nadležnom za provedbu pojedine mjere

Pokazatelje rezultata

- naziv pokazatelja rezultata
- početna vrijednost pokazatelja rezultata
- ciljana vrijednost pokazatelja rezultata po godinama, za svaku godinu provedbe pojedine mjere

Poveznicu s proračunom

- procjena ukupnog troška provedbe mjere (u EUR)
- program u proračunu JLP(R)S (oznaka i naziv) – za troškove provedbe pojedinog posebnog cilja
- aktivnost ili projekt u proračunu JLP(R)S (oznaka i naziv) – za troškove provedbe pojedine mjere, aktivnosti odnosno projekta

Druge relevantne podatke o mjeri

- oznaku vrste mjere (reformske, investicijske i ostale)
- oznake doprinosa mjera JLP(R)S ispunjenju obveza uređenih posebnim propisima
- oznake poveznice s ciljem/podciljem održivog razvoja UN Agende 2030 (SDG)

- oznaku doprinosa zajedničkim prioritetima Europske unije, odnosno doprinosa zelenoj tranziciji i digitalnoj transformaciji

Na temelju definiranih ciljeva i prioriteta iz nadređenih strateških dokumenata, određene su razvojne mjere, izrađeni su projektni prijedlozi i aktivnosti, kao i potencijalni projekti. Oni predstavljaju daljnju razradu odabranih prioriteta te uključuju niz konkretnih i specifičnih aktivnosti i projekata čija provedba doprinosi ostvarivanju postavljenih ciljeva i prioriteta.

Svaki prioritet obuhvaća skup tematski povezanih ili međusobno nadopunjujućih mjera, koje su prikazane u donjim tablicama. Tablice pružaju jasne i mjerljive informacije o planiranom obuhvatu svake mjere, s naglaskom na praćenje uspješnosti putem pokazatelja rezultata, početnih i ciljanih vrijednosti, vremenskih rokova za provedbu, te okvirne vrijednosti investicije, uključujući poveznicu s općinskim proračunom, gdje je to primjenjivo. Većina mjera usklađena je s prioritetima i mjerama iz nadređenih strateških dokumenata. Dio mjera odnosi se i na aktivnosti ključne za nesmetano obavljanje redovnih funkcija jedinice lokalne samouprave.

U nastavku su mjere prikazane prema ciljevima i prioritetima definiranima u nadređenim strateškim dokumentima. Mjere koje se odnose na redovnu djelatnost također su uključene u aktivnosti unutar relevantnih mjera.

4.1. Mjere za postizanje strateškog cilja 1. RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA

STRATEŠKI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA PRIORITET Unaprjeđenje gospodarske infrastrukture				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 1.1. Jačanje lokalnog gospodarstva i poljoprivrede	Mjera „Jačanje lokalnog gospodarstva i poljoprivrede" usmjerena je na poticanje lokalnog poduzetništva, jačanje ruralne ekonomije i stvaranje poticajnog okruženja za male proizvođače i poljoprivrednike. Cilj je unaprijediti tržišnu dostupnost lokalnih proizvoda, povećati vrijednost poljoprivredne proizvodnje i osigurati održive uvjete za razvoj mikro i malih gospodarstava. Mjera obuhvaća infrastrukturne i potporne aktivnosti koje pridonose konkurentnosti lokalne ekonomije, razvoju zelene i održive proizvodnje te izgradnji kratkih lanaca opskrbe. Ključne aktivnosti: ✓ Izgradnja zelene tržnice ✓ Uspostava suvremenog prodajnog prostora za lokalne proizvođače ✓ Omogućavanje direktne prodaje domaćih proizvoda (voće, povrće, med, mliječni proizvodi itd.) ✓ Poticanje kratkih lanaca opskrbe i kupovine „od polja do stola" ✓ Osiguravanje infrastrukture u skladu sa sanitarnim i ekološkim standardima ✓ Subvencije za poljoprivrednike – veterinarske usluge ✓ Sufinanciranje troškova osnovne veterinarske skrbi i preventivne zaštite (cijepljenje, liječenje, kontrola zdravlja stoke) ✓ Povećanje zdravstvene sigurnosti i kvalitete stočarske proizvodnje ✓ Jačanje otpornosti malih poljoprivrednika na tržišne i ekološke rizike ✓ Subvencioniranje kamata obrtnicima" odnosi se na financijsku pomoć Općine obrtnicima kroz djelomično ili potpuno plaćanje	I	DA	DA

	kamate na njihove poslovne kredite. Cilj je olakšati pristup financiranju i potaknuti rast malog gospodarstva. Svrha mjere: ✓ Potaknuti razvoj i očuvanje obrta i malih poduzetnika u lokalnoj zajednici ✓ Smanjiti teret kamata na kredite koje obrtnici koriste za investicije, likvidnost ili modernizaciju poslovanja ✓ Dugoročno doprinijeti zapošljavanju i gospodarskom rastu u općini			

Planirani rok provedbe mjere	Prosinac 2029.
Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	1.789.000,00 EUR

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Izgradnja zelene tržnice	Prosinac, 2026. (godišnje)
Subvencioniranje veterinarske naknade	Prosinac, 2029. (godišnje)
Subvencioniranje obrtnika	Prosinac, 2029. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1003 Izgradnja komunalne infrastrukture
	Program 1010 Subvencije
Izvor financiranja	K100304 Izgradnja zelene tržnice
	A101008 Subvencija veterinarske naknade
	A101006 Subvencije kamate kreditima

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Izgradnja zelene tržnice	490.000	315.000,00	315.000,00	315.000,00	315.000,00	Postotak izgrađenosti tržnice	70 %	100 %	n/p	n/p	n/p

Subvencioniranje veterinarske naknade	6.000	5.000,00	5.000,00	5.000,00	5.000,00	Broj dodijeljenih subvencija poljoprivrednicima	6	6	6	6	6
Subvencije kamate kreditima	2.600	2.600	2.600	2.600	2.600	Broj dodijeljenih subvencija kamata na kredite obrtnicima	5	5	5	5	5

STRATEŠKI CILJ 1. RAZVOJ KONKURENTNOG GOSPODARSTVA				
PRIORITET Razvoj održivog turizma temeljenog na prirodnim i kulturnim resursima				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 1.2. Održiv turistički razvoj	Mjera „Održivi turistički razvoj" usmjerena je na unapređenje turističke ponude Općine Perušić kroz održivo upravljanje prirodnim i kulturnim resursima, jačanje institucionalnih kapaciteta, razvoj infrastrukture te promociju lokalnih posebnosti. Cilj mjere je potaknuti ravnomjeran razvoj turizma koji će generirati gospodarske koristi uz očuvanje okoliša, kulturne baštine i podizanje kvalitete života lokalne zajednice. Aktivnosti unutar mjere uključuju: ✓ Kapitalni projekt rekonstrukcije Turske kule, s ciljem obnove i valorizacije kulturno-povijesne baštine kao temelja za razvoj kulturnog turizma. ✓ Podrška radu Turističke zajednice Općine Perušić, kao nositelja aktivnosti promocije i koordinacije turističkih inicijativa na lokalnoj razini. ✓ Aktivnosti Javne ustanove „Pećinski park Grabovača", uključujući: ✓ promociju destinacije i njezinih prirodnih vrijednosti, ✓ zakup zemljišta za potrebe proširenja i unapređenja sadržaja, ✓ intelektualne i računalne usluge potrebne za planiranje, digitalizaciju i upravljanje resursima, ✓ nabavu gotovih proizvoda i opreme u svrhu unapređenja turističke ponude, ✓ održavanje infrastrukture i ulaganja u nove sadržaje kroz tekuće i investicijsko održavanje, ✓ razvoj i provedbu projekata s volonterima, s naglaskom na participativni i edukativni turizam, ✓ kapitalne investicije u proširenje i modernizaciju infrastrukture Parka, ✓ nabavu računalne i druge opreme za potrebe upravljanja i interpretacije prirodne baštine.	I	DA	DA
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	2.235.455,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	**Rokovi**
Rekonstrukcija i revitalizacija kulturne baštine	Prosinac, 2027. (godišnje)
Razvoj i modernizacija Pećinskog parka Grabovača	Prosinac, 2029. (godišnje)

Promocija turističke destinacije	Prosinac, 2029. (godišnje)
Participativni i edukativni programi	Prosinac, 2029. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1004 Nabava imovine
	Program 1006 Društvene djelatnosti i sport
	Program 1007 Javna ustanova Pećinski park Grabovača
Izvor financiranja	K100405 Rekonstrukcija turske kule
	A100604 Turistička zajednica Općine Perušić
	A100702 Ostale naknade zaposlenima
	A100703 Literatura i stručno usavršavanje zaposlenika
	A100704 Materijalni rashodi
	A100705 Usluge telefona i pošte
	A100706 Energija
	A100707 Promocija i promidžbeni materijali
	A100708 Premije osiguranja
	A100709 Gotovi proizvodi
	A100710 Usluge tekućeg održavanja
	A100712 Sitni inventar i auto gume
	A100713 Reprezentacija
	A100714 Zakupnine
	A100715 Projekti volonteri
	A100716 Intelektualne usluge
	K100701 Računalna oprema
	K100702 Uredski namještaj
	K100703 Ostali građevinski objekti
	K100704 Ostala oprema
	A100708 Premije osiguranja
	Aktivnost A100709 Gotovi proizvodi
	A100710 Usluge tekućeg održavanja
	A100712 Sitni inventar i auto gume

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)	POKAZATELJI REZULTATA

	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Rekonstrukcija turske kule	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	47.000,00	Broj obnovljenih ili uređenih objekata kulturne baštine	1	1	1	n/p	n/p
Turistička zajednica Općine Perušić	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	100.000,00	Broj provedenih kapitalnih ulaganja u Pećinskom parku	8	8	8	8	8
Rad JU PP Grabovača	199.600	322.550,00	325.650,00	330.105,00	322.550,00	Broj posjetitelja Pećinskog parka Grabovača	19.000	20.000	21.000	21.500	22.000
						Broj volonterskih projekata	6	6	6	6	6

4.2. Mjere za postizanje strateškog cilja 2. ODRŽIV PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU

STRATEŠKI CILJ 2. ODRŽIV PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU				
PRIORITET Unaprjeđenje sustava komunalne infrastrukture				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 2.1. Razvoj komunalnog gospodarstva	Mjera „Razvoj komunalnog gospodarstva" usmjerena je na unapređenje kvalitete komunalne infrastrukture i javnih usluga na području Općine Perušić, s ciljem podizanja životnog standarda stanovništva, zaštite okoliša te stvaranja funkcionalnog i estetski uređenog javnog prostora. Aktivnosti obuhvaćene ovom mjerom dijele se na kapitalne projekte i redovno komunalno održavanje. Kapitalni projekti uključuju: ✓ Proširenje groblja u naseljima Perušić i Kosinj kako bi se zadovoljile potrebe lokalnog stanovništva za dostojanstvenim ukopnim prostorima. ✓ Uređenje javnih parkirališta radi poboljšanja prometne infrastrukture i sigurnosti. ✓ Izgradnja kanalizacijskog sustava u naselju Perušić kao ključnog infrastrukturnog zahvata u cilju unaprjeđenja javnog zdravlja i zaštite okoliša. ✓ Izgradnja aleje spomenika kao doprinos očuvanju lokalne kulturne i povijesne baštine. ✓ Izgradnja i održavanje ostalih stambenih objekata u vlasništvu ili suvlasništvu Općine u cilju osiguranja osnovnih uvjeta stanovanja i zadržavanja stanovništva. ✓ Nabava materijalne i nematerijalne imovine putem programa subvencioniranja lokalnog komunalnog poduzeća radi jačanja njegovih operativnih kapaciteta. Redovne komunalne aktivnosti uključuju: ✓ Održavanje javnih površina, javne rasvjete i nerazvrstanih cesta radi očuvanja funkcionalnosti i sigurnosti komunalne infrastrukture. ✓ Obavljanje veterinarsko-higijeničarskih poslova, deratizacije i dezinsekcije kao preventivnih mjera zaštite javnog zdravlja. ✓ Održavanje službenog odlagališta otpada u skladu s propisima o gospodarenju otpadom. ✓ Postavljanje i održavanje blagdanske dekoracije u svrhu očuvanja tradicije i poticanja zajedništva među stanovnicima.	I	DA	NE

	✓ Investicijsko održavanje i obnova građevina u vlasništvu i suvlasništvu Općine radi očuvanja njihove funkcionalnosti i sigurnosti. ✓ Ova mjera doprinosi sveukupnom razvoju komunalne infrastrukture, jačanju lokalne samouprave te očuvanju kvalitete života u Općini Perušić.		
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	10.472.636,41 EUR

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Proširenje groblja u Perušiću i Kosinju	Prosinac, 2027.
Uređenje parkirališta	Prosinac, 2025.
Održavanje javnih površina	Prosinac, 2029.
Održavanje javne rasvjete	Prosinac, 2029.
Održavanje nerazvrstanih cesta	Prosinac, 2029.
Veterinarsko higijeničarski poslovi	Prosinac, 2029.
Deratizacija dezinsekcija, dezinfekcija, dezodoracija	Prosinac, 2029.
Održavanje službenog odlagališta otpada	Prosinac, 2029.
Blagdanska dekoracija	Prosinac, 2029.
Izgradnja kanalizacije	Prosinac, 2029.
Investicijsko održavanje	Prosinac, 2029.
Održavanje građevina u vlasništvu i suvlasništvu općine	Prosinac, 2029.
Ostali stambeni objekti	Prosinac, 2027.
Izgradnja aleje spomenika	Prosinac, 2026.

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1003 Izgradnja komunalne infrastrukture
	Program 1002 Održavanje komunalne infrastrukture
	Program 1003 Izgradnja komunalne infrastrukture
	Program 1002 Održavanje imovine
	Program 1010 Subvencije
Izvor financiranja	K100303 Izgradnja i proširenje općinskih groblja
	A100201 Održavanje nerazvrstanih cesta
	A100202 Održavanje javnih parkirališta
	A100203 Održavanje javnih površina na kojima nije dopušten promet motornim vozilima
	A100204 Održavanje i zaštita građevina javne odvodnje oborinskih voda
	A100205 Održavanje i zaštita javnih zelenih površina

	A100206 Održavanje i zaštita građevina, uređaja i predmeta javne nabave
	A100207 Održavanje čistoće javnih površina
	A100208 Održavanje javne rasvjete
	A100209 Dezinfekcija, dezinsekcija i deratizacija
	A100210 Veterinarsko-higijeničarski poslovi
	A100211 Prigodno ukrašavanje naselja
	A100212 Sanacija divljih odlagališta
	A100213 Održavanje i zaštita odlagališta komunalnog otpada
	A100214 Održavanje i zaštita objekata u vlasništvu Općine Perušić
	A100215 Najam led rasvjete
	K100306 Izgradnja aleje spomenika
	A101001 Subvencija komunalnom poduzeću
	K100001 Ostali stambeni objekti

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	**Naziv pokazatelja rezultata**	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Proširenje groblja u Perušiću i Kosinju	1.056.544,56	2.126.544,56	2.126.544,56	2.126.544,56	n/p	Broj izgrađenih ili proširenih groblja	2	2	2	n/p	n/p
Održavanje komunalne infrastrukture	541.702,37	604.938,95	604.938,95	604.938,95	604.938,95	Površina javnih površina redovno održavanih u m²	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
						Broj intervencija na javnoj rasvjeti	700	700	700	700	700

						Duljina nerazvrstanih cesta redovno održavanih u km	10	10	10	10	10
						Broj izvršenih veterinarsko-higijeničarskih intervencija	240	240	240	240	240
						Broj provedenih akcija deratizacije i dezinsekcije godišnje	2	2	2	2	2
						Broj redovitih održavanja službenog odlagališta otpada	12	12	12	12	12
						Broj uređenih naselja s blagdanskom dekoracijom	19	19	19	19	19
						Duljina novoizgrađene kanalizacijske mreže	7	8	9	n/p	n/p

						Broj održavane općinske imovine	3	3	3	3	3
						Broj održavanih građevina	10	10	10	10	10
						Broj održavanih stambenih objekata	3	3	3	3	3
Izgradnja aleje spomenika	306.000	41.000,00	41.000,00	41.000,00	n/p	Broj novih kulturno-značajnih objekata	1	1	n/p	n/p	n/p

STRATEŠKI CILJ 2. ODRŽIV PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU

PRIORITET Unaprjeđenje sustava komunalne infrastrukture

Naziv mjere	Svrha mjere	Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)	Doprinos mjere zelenoj tranziciji	Doprinos mjere digitalnoj transformaciji
Mjera 2.2. Razvoj prometne infrastrukture	Cilj ove mjere je sustavno poboljšanje prometne povezanosti, sigurnosti i dostupnosti naselja na području Općine Perušić, posebno u ruralnim i teško dostupnim dijelovima. Aktivnosti su usmjerene na modernizaciju i proširenje prometne mreže te osiguravanje javnog prijevoza za stanovništvo. Ključne aktivnosti: ✓ Izgradnja nerazvrstanih cesta na području općine: modernizacija postojećih trasa i izgradnja novih dionica kako bi se unaprijedila dostupnost naselja, poljoprivrednih površina i komunalne infrastrukture. ✓ Izgradnja ceste Studenci – Sklope: povezivanje lokalnih naselja u cilju osiguravanja bržeg i sigurnijeg pristupa stanovništvu i vozilima hitnih službi. ✓ Izgradnja „Ceste spasa" (Kosinj – Bakovac Kosinjski – Šušanj): strateška prometnica u sklopu projekta akumulacije Kosinj, koja osigurava alternativni pravac za stanovništvo ugroženih područja i omogućuje funkcionalnu mobilnost nakon gradnje HE Kosinj. ✓ Otkup objekata radi trasiranja i realizacije prometne infrastrukture: uključuje imovinsko-pravne pripreme, otkup zemljišta i objekata koji se nalaze na planiranim trasama cesta. ✓ Subvencija autobusne linije LIKALINE: osiguranje osnovne prometne povezanosti između središta županije i izoliranih naselja, što pridonosi mobilnosti starijih osoba, učenika i radnika.	I	NE	NE
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2027.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	11.866.483,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Izgradnja nerazvrstanih cesta na području Općine Perušić	Prosinac, 2027. (godišnje)
Izgradnja tzv. „Ceste spasa" (Kosinj – Šušanj – Bakovac)	Prosinac, 2027. (godišnje)
Subvencioniranje autobusne linije Gospić – Kosinj	Prosinac, 2027. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1003 Izgradnja komunalne infrastrukture

	Program 1010 Subvencije
Izvor financiranja	K100301 Izgradnja nerazvrstanih cesta na području Općine Perušić
	K100302 Izgradnja ceste spasa
	Kapitalni projekt K100307 Prometna rješenja u općini Perušić
	A101005 Subvencija autobusne linije Likaline

Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)						POKAZATELJI **REZULTATA**					
Aktivnost	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	**Naziv pokazatelja rezultata**	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Izgradnja nerazvrstanih cesta na području Općine Perušić	471.000	60.000,00	40.380,00	40.380,00	n/p	Duljina novoizgrađenih nerazvrstanih cesta	1.345	2.100	2.800	n/p	n/p
Izgradnja tzv. „Ceste spasa“ (Kosinj – Šušanj – Bakovac)	3.646.180,70	2.496.180,70	2.496.180,70	2.496.180,70	n/p	Duljina izgrađene „Ceste spasa“ (Kosinj – Šušanj – Bakovac)	9	10	11	n/p	n/p
Subvencioniranje autobusne linije Likaline	12.000	27.000,00	27.000,00	27.000,00	27.000,00	Broj korisnika subvencionirane autobusne linije	800	800	800	800	800

STRATEŠKI CILJ 2. ODRŽIV PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU				
PRIORITET Razvoj zelene i kružne ekonomije kroz održivo gospodarenje otpadom				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 2.3. Održivo gospodarenje otpadom	Cilj mjere je uspostaviti učinkovit, ekološki prihvatljiv i zakonima usklađen sustav gospodarenja otpadom na području općine Perušić, s naglaskom na prevenciju nastanka otpada, povećanje stope odvajanja i recikliranja te sanaciju postojećih okolišnih opterećenja. Aktivnosti uključuju: ✓ Gospodarenje otpadom – Redovito prikupljanje, odvoz i zbrinjavanje komunalnog otpada, uz provedbu mjera za unaprjeđenje sustava odvajanja otpada na mjestu nastanka. ✓ Sanacija odlagališta "Razbojište" – Provođenje mjera za zatvaranje i sanaciju postojećeg odlagališta otpada sukladno zakonskim propisima i planovima gospodarenja otpadom, čime se smanjuje negativan utjecaj na okoliš i zdravlje stanovništva. ✓ Izrada projektne dokumentacije vezano za odlaganje otpada – Priprema tehničke dokumentacije nužne za planiranje budućih rješenja za gospodarenje otpadom, uključujući mogućnosti regionalne suradnje, centre za gospodarenje otpadom i slične infrastrukturne projekte. ✓ Nabava komunalne opreme za razdvajanje smeća – Nabava spremnika i druge opreme radi poticanja kućanstava i javnih ustanova na pravilno razvrstavanje otpada, s ciljem povećanja stope reciklaže i smanjenja količine miješanog komunalnog otpada.	I	DA	NE
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	48.100,00EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Provedba aktivnosti za unaprjeđenje sustava održivog gospodarenja otpadom	Prosinac, 2029. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1011 Gospodarenje otpadom
Izvor financiranja	A101101 Naknada za smanjenje količine otpada

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Unaprjeđenje postojećeg sustava odvoza otpada	21.300,00	6.700,00	6.700,00	6.700,00	6.700,00	Broj kućanstava obuhvaćenih sustavom odvojenog prikupljanja	500	650	700	750	800
						Broj provedenih edukativnih aktivnosti	1	2	3	4	5

STRATEŠKI CILJ 2. ODRŽIV PROSTORNI I INFRASTRUKTURNI RAZVOJ UZ KONTINUIRANU BRIGU O OKOLIŠU				
PRIORITET Prostorno planiranje usmjereno na očuvanje okoliša i otpornost na klimatske promjene				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 2.4. Prostorno i urbanističko planiranje	Cilj mjere je osigurati planski, usklađen i održiv razvoj općine Perušić kroz izradu, izmjene i nadogradnju prostornih i urbanističkih planova, kao i strateških dokumenata vezanih za komunalnu infrastrukturu, s naglaskom na racionalno korištenje prostora, zaštitu okoliša i poboljšanje kvalitete života stanovnika. Ključne aktivnosti ostvarenja mjere: ✓ Provedba projekata proizašlih iz sporazuma sa HEP d.d.: 1. Provedba strateško investicijskog projekta Republike Hrvatske Hidroenergetski sustav Senj 2 (HES Kosinj / HE Senj 2) u suradnji s HEP-om (Odluka o proglašenju projekta »Hidroenergetski sustav Kosinj« strateškim investicijskim projektom Republike Hrvatske NN 86/21) 2. Proširenje groblja u Perušiću, Studencima i Kosinjskom Bakovcu 3. CESTA SPASA -KR 10 ✓ Izmjene i dopune prostornih planova – Provođenje postupaka izmjena Prostornog plana uređenja općine (PPUO) i drugih prostorno-planskih dokumenata radi usklađivanja s važećim zakonima, razvojnim prioritetima te potrebama lokalne zajednice i investitora. ✓ Ostali projekti i dokumentacija – Izrada stručnih podloga, urbanističkih studija, lokacijskih analiza i drugih dokumenata koji služe kao podloga za planiranje razvoja prostora i infrastrukture. ✓ Izrada Plana rasvjete i Akcijskog plana javne rasvjete – Planiranje razvoja sustava javne rasvjete, s naglaskom na energetsku učinkovitost, sigurnost i usklađenost sa zakonskim propisima o svjetlosnom onečišćenju.	I	DA	NE
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	896.380,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	**Rokovi**
Provedba strateško investicijskih projekata u suradnji s HEP-om	Prosinac, 2029.
Izrada i/ili izmjene i dopune prostornih planova	Prosinac, 2027. (godišnje)
Izrada ostalih projekata i dokumentacije	Prosinac, 2027. (godišnje)

Izvor	**Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)**

Proračunski program	Program 1005 Izrada projektne dokumentacije
Izvor financiranja	K100501 Izrada izmjene i dopune prostornih planova K100502 Ostali projekti i dokumentacija K100504 Izrada projektne dokumentacije vezano za otpad K100505 Geodezija

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	**Naziv pokazatelja rezultata**	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Provedba strateško investicijskih projekata u suradnji s HEP-om						Povećanje broja izvršenih proširenja u sklopu projekta Proširenje groblja u Perušiću, Studencima i Kosinjskom Bakovcu	1	1	2	0	0
						Broj predmeta rješavanja imovinsko pravnih odnosa za provedbu projekta CESTA SPASA -KR 10					
						Povećanje duljine izgrađenosti ceste u sklopu projekta Hidroenergetski sustav Senj 2	6	1	1	0	0

						(HES Kosinj / HE Senj 2)					
Izrada i/ili izmjene i dopune prostornih planova	180.175	139.300,00	126.252,70	126.252,70	n/p	Broj izrađenih ili ažuriranih prostornih planova	1	1	1	n/p	n/p
Izrada ostalih projekata i dokumentacije	73.200	57.200,00	57.200,00	57.200,00	n/p	Broj izrađenih stručnih podloga i analiza	1	2	3	n/p	n/p
Izrada projektne dokumentacije vezane uz otpad	19.000	20.200,00	20.200,00	20.200,00	n/p	Postotna izrađenost	80 %	90 %	100 %	n/p	n/p

4.3. Mjere za postizanje strateškog cilja 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

STRATEŠKI CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA				
PRIORITET Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 3.1. Unaprjeđenje uvjeta za izvođenje predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja	Cilj mjere je osigurati kvalitetne, dostupne i jednake uvjete za obrazovanje djece i mladih u općini Perušić, kroz ulaganja u predškolske i osnovnoškolske ustanove, potporu prijevozu učenika te financijsku pomoć studentima kao podršku njihovom visokoškolskom obrazovanju. Ključne aktivnosti ostvarenja mjere: ✓ Podrška osnovnoškolskom obrazovanju – Financiranje redovitog rada škola, sufinanciranje programa, nabava opreme i poboljšanje infrastrukturnih uvjeta za učenike i nastavno osoblje. ✓ Financiranje i unaprjeđenje rada Dječjeg vrtića Perušić – Osiguravanje kvalitetnih uvjeta boravka, rada i razvoja djece predškolske dobi, uključujući financiranje djelatnika, opreme i pedagoških materijala.	O	NE	DA
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	738.500,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Podrška osnovnoškolskom obrazovanju	Prosinac, 2029. (godišnje)
Financiranje i unaprjeđenje rada Dječjeg vrtića Perušić	Prosinac, 2029. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1006 Društvene djelatnosti i sport
Izvor financiranja	A100602 Osnovno školstvo A100601 Vrtić Perušić

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	**Naziv pokazatelja rezultata**	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Podrška osnovnoškolskom obrazovanju	27.700	27.700	27.700	27.700	27.700	Broj sufinanciranih školskih aktivnosti i programa	2	2	3	4	5
Financiranje i unaprjeđenje rada Dječjeg vrtića Perušić	120.000	120.000	120.000	120.000	120.000	Broj djece upisane u vrtić	30	31	32	33	35

STRATEŠKI CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

PRIORITET Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti socijalnih, zdravstvenih i obrazovnih usluga

Naziv mjere	Svrha mjere	Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)	Doprinos mjere zelenoj tranziciji	Doprinos mjere digitalnoj transformaciji
Mjera 3.2. Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti zdravstvenih i socijalnih usluga	Cilj mjere je osigurati ravnomjernu dostupnost osnovnih zdravstvenih i socijalnih usluga za sve građane općine Perušić, s posebnim naglaskom na ranjive i ugrožene skupine stanovništva. Mjera obuhvaća financijsku pomoć pojedincima i kućanstvima, podršku ustanovama koje pružaju zdravstvene i socijalne usluge te suradnju s organizacijama civilnog društva. Ključne aktivnosti ostvarenja mjere: ✓ Subvencija Domu zdravlja – Sufinanciranje zdravstvenih usluga, specijalističkih pregleda ili opreme radi osiguranja dostupnijih i kvalitetnijih usluga za lokalno stanovništvo. ✓ Ostale subvencije – Fleksibilna sredstva za podršku drugim organizacijama i inicijativama koje djeluju u području socijalne skrbi i zdravstvene zaštite, prema iskazanim potrebama.	O	NE	DA

Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.
Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	95.900,00 EUR

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Subvencija Domu zdravlja	Prosinac, 2029. (godišnje)
Ostale subvencije	Prosinac, 2029. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1010 Subvencije
Izvor financiranja	A101002 Subvencija domu zdravlja
	A101003 Subvencija troškova učeničkih domova
	A101007 Subvencije priključka na vodovodnu mrežu
	Aktivnost A101002 Subvencija domu zdravlja

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Subvencije troškova učeničkih domova	2.000	8.600,00	8.600,00	8.600,00	8.600,00	Broj učenika	20	20	20	20	20
Subvencija Domu zdravlja	5.300	5.300	5.300	5.300	5.300	Broj subvencija Domu zdravlja	1	1	1	1	1
Subvencije priključka na vodovodnu mrežu	6.600	6.600	6.600	6.600	6.600	Broj provedenih programa ili aktivnosti financiranih kroz ostale subvencije	3	3	3	4	5

STRATEŠKI CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA				
PRIORITET Razvoj **lokalne infrastrukture** i programa u području kulture, sporta i rekreacije				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 3.3. Unaprjeđenje kulturne, sportske i rekreacijske infrastrukture i programa na lokalnoj razini	Cilj mjere je osigurati kvalitetne uvjete za razvoj kulturnih, sportskih i rekreacijskih aktivnosti kroz ulaganja u infrastrukturu i programe koji doprinose društvenom životu zajednice, uključivanju svih dobnih skupina te očuvanju lokalne baštine i identiteta. Ključne aktivnosti ostvarenja mjere: ✓ Rekonstrukcija i obnova Doma kulture u Perušiću kao Interpretacijskog centara prirodne, kulturne i povijesne baštine Perušić – ulaganja u obnovu zgrade i unutarnjeg prostora Doma kulture kako bi se osigurala višenamjenska funkcionalnost za kulturne događaje, radionice, edukacije i javna okupljanja. ✓ Rekonstrukcija zgrade Nogometnog kluba Perušić – Uređenje i modernizacija prostorija za potrebe sportskih aktivnosti, treninga i natjecanja, što doprinosi razvoju sporta i zdravog načina života u lokalnoj zajednici. ✓ Potrebe u kulturi – Financiranje i sufinanciranje kulturnih programa, manifestacija i inicijativa koje promiču lokalnu tradiciju, umjetnost i kulturni identitet. ✓ Donacije ostalim sportskim udrugama – Pružanje financijske potpore sportskim udrugama radi nabave opreme, organizacije aktivnosti i uključivanja šire zajednice u sportsko-rekreativne sadržaje. ✓ Narodna knjižnica – promidžba i informiranje – Provedba promotivnih aktivnosti, informiranje građana o radu knjižnice, kulturnim događanjima i dostupnosti usluga s ciljem povećanja vidljivosti i uključenosti građana. ✓ Narodna knjižnica – knjige – Nabava knjižne građe i stručne literature radi obogaćivanja fonda i osiguravanja kvalitetnog sadržaja za sve dobne skupine, uključujući djecu, mlade, odrasle i starije korisnike.	I	NE	NE
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	12.348.664,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Rekonstrukcija i obnova Doma kulture u Perušiću	Prosinac, 2026. (godišnje)
Rekonstrukcija zgrade Nogometnog kluba Perušić	Prosinac, 2026. (godišnje)
Financiranje potreba u kulturi	Prosinac, 2029. (godišnje)
Donacije ostalim sportskim udrugama	Prosinac, 2029. (godišnje)
Narodna knjižnica – promidžba i informiranje	Prosinac, 2029. (godišnje)
Nabava nove knjižne građe	Prosinac, 2029. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1004 Nabava imovine
	Program 1006 Društvene djelatnosti i sport
	Program 1008 Narodna knjižnica općine Perušić
Izvor financiranja	K100406 Rekonstrukcija i obnova Doma kulture Perušiću
	K100407 Rekonstrukcija zgrade i nogometnog igrališta NK Perušić
	K100415 Izgradnja sportske dvorane
	A100603 Javne potrebe u kulturi i sportu
	A100801 Rashodi za zaposlene
	A100802 Materijalni rashodi
	A100803 Rashodi za usluge
	K100801 Knjige
	K100802 Uredski namještaj i računalna oprema
	A100603 Javne potrebe u kulturi i sportu
	A100006 Narodna knjižnica - promidžba i informiranje
	K100001 Narodna knjižnica - knjige

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Rekonstrukcija i obnova Doma kulture u Perušiću	1.530.000	2.423.500,00	2.123.500,00	2.123.500,00	n/p	Postotak završenosti rekonstru	80 %	100 %	n/p	n/p	n/p

						kcije Doma kulture					
Rekonstrukcija zgrade i nogometnog igrališta NK Perušić	558.000	1.135.000,00	975.190,00	975.190,00	n/p	Postotak završenosti rekonstrukcije NK Perušić	80 %	100 %	n/p	n/p	n/p
Izgradnja sportske dvorane		33.000,00	33.000,00	33.000,00	n/p	Postotak izgradnje	80 %	100 %	n/p	n/p	n/p
Financiranje potreba u kulturi i sportu	5.300	28.000,00	28.000,00	28.000,00	28.000,00	Broj održanih manifestacija u kulturi i sportu	5	5	5	5	5
Redovna djelatnosti knjižnice	58.472,00	57.180,00	57.180,00	58.472,00	57.180,00	Broj promotivnih aktivnosti knjižnice	3	3	3	3	3

STRATEŠKI CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

PRIORITET Jačanje kapaciteta lokalne samouprave za učinkovito upravljanje i digitalnu transformaciju

Naziv mjere	Svrha mjere	Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)	Doprinos mjere zelenoj tranziciji	Doprinos mjere digitalnoj transformaciji
Mjera 3.4. Povećanje učinkovitosti lokalne uprave	Cilj mjere je modernizacija i unaprjeđenje rada lokalne uprave Općine Perušić kroz ulaganja u opremu, dostupnost usluga te infrastrukturne prilagodbe koje omogućuju učinkovitije, pristupačnije i inkluzivnije upravljanje na lokalnoj razini. Ključne aktivnosti ostvarenja mjere: ✓ Nabava računala i računalne opreme – Obnova i modernizacija informatičke opreme za potrebe uprave radi povećanja digitalne učinkovitosti, brže obrade podataka i kvalitetnije komunikacije s građanima. ✓ Nabava komunikacijske opreme – Ulaganje u sredstva za komunikaciju (npr. telefoni, mrežna oprema, sustavi za videokonferencije) s ciljem unaprjeđenja dostupnosti i interne koordinacije. ✓ Nabava uredske opreme – Osiguravanje osnovnih tehničkih i uredskih sredstava za svakodnevni rad upravnih tijela, radi povećanja funkcionalnosti i boljih uvjeta rada službenika. ✓ Opremanje stanova u Kosinjki – Uređenje i opremanje stambenih jedinica za potrebe službenih korisnika, stručnog kadra ili kao dio zbrinjavanja na lokalnoj razini. ✓ Ugradnja rampe za invalide – Prilagodba prostora općinske uprave osobama s invaliditetom radi osiguravanja jednakog pristupa uslugama i povećanja pristupačnosti javnim prostorima.	I	NE	DA
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	1.813.320,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Nabava i instalacija računalne i informatičke opreme	Prosinac, 2029. (godišnje)
Nabava komunikacijske opreme	Prosinac, 2029. (godišnje)
Nabava ostale uredske opreme	Prosinac, 2029. (godišnje)
Opremanje stanova u naselju Kosinjska	Prosinac, 2027. (godišnje)
Ugradnja pristupne rampe za osobe s invaliditetom	Prosinac, 2027. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1004 Nabava imovine
Izvor financiranja	K100401 Uredski namještaj K100402 Računala, računalna oprema i komunikacijska oprema K100403 Nabava pokretnina

K100404 Opremanje stanova u Kosinjki
K100408 Otkup zemljišta za poslovnu zonu
K100411 Otkup objekata
K100412 Izgradnja parkirališta
K100413 Izgradnja javnih bazena
K100416 Fasada na zgradi općine

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Nabava i instalacija računalne i informatičke opreme	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	Broj nabavljenih računala/kompleta IT opreme	5	5	5	5	5
Nabava komunikacijske opreme	5.400	13.400,00	13.400,00	13.400,00	13.400,00	Broj nabavljene komunikacijske opreme	5	5	5	5	5
Nabava pokretnina		102.000,00	100.000,00	100.000,00	102.000,00	Nabavljena uredska oprema (komadi/setovi)	10	10	10	10	10
Opremanje stanova u naselju Kosinjska	40.000	70.000,00	70.000,00	70.000,00	n/p	Broj opremljenih stanova u Kosinjki	2	2	2	n/p	n/p
Otkup zemljišta za poslovnu zonu		300.000,00	5.700,00	5.700,00	n/p	Površina otkupljenog zemljišta					
Otkup objekata		60.000,00	1.140,00	1.140,00	n/p	Broj otkupljenih objekata					
Izgradnja parkirališta		85.000,00	85.000,00	85.000,00	n/p	Broj parkirnih mjesta					
Izgradnja javnih bazena		32.500,00	32.500,00	32.500,00	n/p	Broj izgrađenih bazena					

Fasada na zgradi općine		110.000,00	80.570,00	80.570,00	n/p	Površina uređene zgrade općine					

STRATEŠKI CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA

PRIORITET Poticanje aktivnog građanstva i demografske revitalizacije

Naziv mjere	Svrha mjere	Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)	Doprinos mjere zelenoj tranziciji	Doprinos mjere digitalnoj transformaciji
Mjera 3.5. Razvoj civilnog društva	Cilj mjere je osnaživanje uloge organizacija civilnog društva, vjerskih zajednica i operativnih snaga civilne zaštite u razvoju lokalne zajednice, jačanju društvene kohezije, sigurnosti i pružanju pomoći stanovništvu. Mjera se provodi kroz financijsku i logističku potporu ključnim dionicima koji doprinose društvenom, humanitarnom, zaštitnom i kulturnom životu općine Perušić. Ključne aktivnosti ostvarenja mjere: ✓ Podrška Gorskoj službi spašavanja (HGSS) – Financiranje opreme, troškova rada i pripravnosti radi osiguranja pravovremene intervencije u hitnim slučajevima i nepristupačnim područjima. ✓ Podrška sustavu civilne zaštite – Jačanje kapaciteta lokalne civilne zaštite kroz opremanje, edukaciju i aktivaciju operativnih snaga u slučaju prirodnih nepogoda i drugih kriznih situacija. ✓ Tekuće donacije vjerskim zajednicama – Financijska pomoć za očuvanje kulturne i vjerske baštine, uređenje prostora i provođenje društveno korisnih aktivnosti vjerskih zajednica. ✓ Donacije udrugama i političkim strankama – Sufinanciranje djelovanja lokalnih udruga građana, kulturnih i sportskih inicijativa te političkih stranaka sukladno zakonskim obvezama i programima od interesa za općinu. ✓ Potpora Hrvatskom Crvenom križu – Podrška humanitarnim aktivnostima, preventivnim programima i pomoći najugroženijim skupinama stanovništva. ✓ Financiranje rada i opremanje DVD-a Perušić – Održavanje operativne spremnosti dobrovoljnog vatrogasnog društva kroz ulaganja u opremu, vozila, edukaciju i intervencije.	O	NE	DA
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	522.300,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Podrška Gorskoj službi spašavanja (HGSS)	Prosinac, 2029. (godišnje)
Podrška sustavu civilne zaštite	Prosinac, 2029. (godišnje)
Tekuće donacije vjerskim zajednicama	Prosinac, 2029. (godišnje)
Donacije udrugama i političkim strankama	Prosinac, 2029. (godišnje)
Potpora Hrvatskom Crvenom križu	Prosinac, 2029. (godišnje)
Financiranje rada i opremanje DVD-a Perušić	Prosinac, 2029. (godišnje)

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1009 Tekuće donacije
Izvor financiranja	A100901 Donacije vjerskim zajednicama A100902 Donacije udrugama građana A100903 Donacije političkim strankama A100906 Dvd Perušić A100907 Crveni križ , Hgss, civilna zaštita

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Podrška sustavu civilne zaštite	2.000	10.900,00	10.900,00	10.900,00	10.900,00	Broj organizacija civilnog društva koje su primile potporu	2	2	2	2	2
Tekuće donacije vjerskim zajednicama	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700	Broj podržanih aktivnosti udruga i vjerskih zajednica	2	2	2	2	2
Donacije političkim strankama	14.000	6.000,00	6.000,00	6.000,00	14.000	Broj političkih stranaka	3	3	3	3	3

						koje su primile donaciju					
Donacije udrugama građana	5.500	6.000,00	6.000,00	6.000,00	6.000,00	Broj podržanih aktivnosti Crvenog križa	3	3	3	3	3
Financiranje rada i opremanje DVD-a Perušić	64.740	80.740,00	80.740,00	80.740,00	80.740,00	Broj nabavljene opreme	10	10	10	10	10

STRATEŠKI CILJ 3. INSTITUCIONALNI RAZVOJ I POVEĆANJE KVALITETE ŽIVOTA				
PRIORITET Poticanje aktivnog građanstva i demografske revitalizacije				
Naziv mjere	**Svrha mjere**	**Oznaka vrste mjere; reformske (R) investicijske (I) ostale (O)**	**Doprinos mjere zelenoj tranziciji**	**Doprinos mjere digitalnoj transformaciji**
Mjera 3.6. Podrška demografskom razvoju	Cilj mjere je poticanje pozitivnih demografskih trendova na području općine Perušić kroz financijsku podršku obiteljima s novorođenom djecom. Mjera se provodi kao oblik konkretne pomoći mladim obiteljima i doprinos stvaranju povoljnijeg okruženja za roditeljstvo i ostanak mladih u lokalnoj zajednici. Ključna aktivnost ostvarenja mjere: ✓ Isplata jednokratne novčane pomoći za rođenje djeteta – Financijska pomoć roditeljima povodom rođenja djeteta, u svrhu olakšanja početnih troškova i poticanja nataliteta na području općine. ✓ Program poticane stanogradnje tzv. POS – proveden je javni poziv za prikupljanje zahtjeva za kupnju stanova iz Programa društveno poticajne stanogradnje POS na području Općine Perušić radi utvrđivanja liste reda prvenstva, te je u tijeku i javni poziv za dodatnu listu prvenstva. ✓ Mogućnost sufinanciranja kupnje stanova zainteresiranim od strane Općine – preneseno je vlasništvo APN-a, parcele na kojoj će se graditi budući stanovi Odlukom Općinskog vijeća. ✓ Kupovina stanova koji bi služili kao kadrovska infrastruktura za deficitarna zanimanja.	O	NE	DA
		Planirani rok provedbe mjere	Prosinac, 2029.	
		Procijenjeni trošak provedbe mjere (u EUR)	219.900,00 EUR	

Popis ključnih aktivnosti za provedbu mjere	Rokovi
Isplata jednokratne novčane pomoći za rođenje djeteta	Prosinac, 2029. (godišnje)
Provedba poticane stanogradnje (POS)	Prosinac, 2029. (godišnje)
Sufinanciranje kupnje stanova	Prosinac, 2029. (godišnje)
Kupovina stanova za kadrovsko stambeno zbrinjavanje	Prosinac, 2029.

Izvor	Poveznica s programskom klasifikacijom (oznaka i naziv)
Proračunski program	Program 1009 Tekuće donacije Program 1010 Subvencije
Izvor financiranja	Aktivnost A100904 Pomoć obiteljima i kućanstvima Aktivnost A100905 Pomoći za rođenje djeteta Aktivnost A101004 Subvencija upisnine dječjeg vrtića

Aktivnost	Procjena troška provedbe aktivnosti (u EUR)					POKAZATELJI REZULTATA					
	Proračun 2025. (EUR)	Projekcija proračuna (2026.) (EUR)	Projekcija proračuna (2027.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Okvirna projekcija proračuna (2028.) (EUR)	Naziv pokazatelja rezultata	Početna vrijednost (2025.)	Ciljna vrijednost (2026.)	Ciljna vrijednost (2027.)	Ciljna vrijednost (2028.)	Ciljna vrijednost (2029.)
Isplata jednokratne novčane pomoći za rođenje djeteta	2.700	2.700	2.700	2.700	2.700	Broj djece za koje je isplaćena naknada	5	5	5	5	5
Isplata pomoći obiteljima i kućanstvima		29.000,00	29.000,00	29.000,00	29.000,00	Broj korisnika koji ispunjavaju potrebne uvjete	0	5	5	5	5
Sufinanciranje troškova u predškolskom odgoju		22.600,00	22.600,00	22.600,00	22.600,00	Broj korisnika kojima je odobrena potpora	0	8	8	8	8

4.4. Indikativni financijski okvir za provedbu mjera, aktivnosti i projekata

Tijekom izrade provedbenog programa vodilo se računa o razlici između mjera i aktivnosti. U tom smislu, osobito pripaziti da se mjera ne razradi na preniskoj razini, odnosno na razini aktivnosti.

Aktivnosti i zadatci koji se planiraju u okviru provedbe mjere, ne analiziraju se detaljno u provedbenom programu već u godišnjem planu rada. Za svaku mjeru u provedbenom programu definirane su ključne točke ostvarenja odnosno aktivnosti za provedbu i pokazatelji rezultata.

Pokazatelj rezultata je kvalitativni ili kvantitativni podatak kojim se mjeri provedba mjere (npr. broj korisnika određenih usluga, broj opremljenih objekata itd.). Za svaku mjeru potrebno je definiran je najmanje jedan pokazatelj rezultata (preporučuje se od 1 do 3), te najmanje jedna ključnu aktivnost ostvarenja (preporučuje se od 2 do 5, ovisno o kompleksnosti i trajanju provedbe). Više različitih mjera ne mogu imati isti pokazatelj rezultata.

Za svaku mjeru i ključne aktivnosti ostvarenja definirani su rokovi provedbe i financijska sredstva potrebna za provedbu. Svaka razrađena mjera povezana je sa odgovarajućom proračunskom aktivnosti i/ili projektom/programom u proračunu (primjenjujući pravila povezivanja provedbenog programa i financijskog plana (proračuna).

4.5. Financijski plan za provedbu mjera, aktivnosti i projekata

Provedbeni program je izrađen na način koji omogućuje jasnu poveznicu trenutne ostvarenosti mjera sa namjenski iskorištenim proračunskim sredstvima.

Svaka mjera u provedbenom programu je povezana sa aktivnošću u proračunu.

U okviru poglavlja 4.1., 4.2. i 4.3. ujedno je prikazan i indikativni financijski plan potreban za provedbu strateških ciljeva i projekata, a detaljno se razrađuje u Prilogu 1 ovom Provedbenom programu.

5. Okvir za praćenje provedbe

Praćenje i izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja od nacionalnog značaja i značaja za jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave je dio procesa strateškog planiranja.

Praćenje provedbe akata strateškog planiranja je proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja.

Izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja je proces pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateško g planiranja na nacionalnoj razini i razini lokalne i područne (regionalne) samouprave te široj javnosti o statusu provedbe akata strateškog planiranja.

Praćenje i izvještavanje temelji se na načelima strateškog planiranja i upravljanja razvojem iz Zakona o sustavu strateškog planiranja i upravljanja razvojem Republike Hrvatske (Narodne novine, broj 123/17; 151/22).

Sukladno Zakonu koordinatori za strateško planiranje središnjih tijela državne uprave te regionalni i lokalni koordinatori odgovorni su za praćenje i izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja te su dužni prikupljati i unositi pokazatelje o provedbi akata strateškog planiranja u Informacijski sustav za strateško planiranje i upravljanje razvojem (u daljnjem tekstu: Informacijski sustav).

Informacijski sustav je informacijsko-komunikacijska platforma koja sadržava javni popis akata strateškog planiranja te se koristi za prikupljanje, analizu i pohranu podataka i pokazatelja za izradu, praćenje i izvještavanje o provedbi akata strateškog planiranja i razvojnih projekata koji su u pripremi.

Informacijski sustav omogućuje standardizirano i sustavno pripremanje izvješća o provedbi akata strateškog planiranja.

Koordinacijsko tijelo izdaje upute za korištenje Informacijskog sustava te organizira i provodi obrazovno-informativne aktivnosti u svezi s njegovim korištenjem i primjenom.

Praćenje i izvješćivanje o provedbi akata strateškog planiranja od značaja za Općinu sastavni je dio procesa strateškog planiranja i definirano je Pravilnikom o strateškom planiranju.

Praćenje provedbe akata strateškog planiranja obuhvaća proces prikupljanja, analize i usporedbe pokazatelja kojima se sustavno prati uspješnost provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja.

Izvješćivanje o provedbi akata strateškog planiranja je proces pružanja pravovremenih i relevantnih informacija ključnim nositeljima strateškog planiranja na razini Općine te široj javnosti o statusu provedbe akata strateškog planiranja.

Ciljevi praćenja i izvješćivanja su sljedeći:

- sustavno praćenje uspješnosti provedbe ciljeva i mjera akata strateškog planiranja,
- učinkovito upravljanje provedbom akata strateškog planiranja i kontinuirano unapređivanje politike korištenjem rezultata praćenja i izvješćivanja,
- pružanje pravovremenih i relevantnih osnova donositeljima odluka prilikom određivanja prioriteta razvojne politike, donošenja odluka na razini strateškog planiranja i revizije akata strateškog planiranja kroz analizu učinka, ishoda i rezultata provedenih ciljeva i mjera,
- utvrđivanje nenamjernih pozitivnih i negativnih posljedica provedbe akata strateškog planiranja,

- povezivanje politike, programa, prioriteta, mjera i razvojnih projekata i osiguranje transparentnosti i odgovornosti za korištenje javnih sredstava i izvješćivanje javnosti o učincima potrošnje javnih sredstava.

Koordinator za strateško planiranje definirao je relevantne, mjerljive, jasne pokazatelje praćenja i vrednovanja provedbe Provedbenog programa (ostvarivanje mjera i projekata, sposobnost nositelja da upravlja projektom i dr.), isti služe kao temelj za ocjenu provedbe u određenom trenutku odnosno usporedbu ciljnih i ostvarenih pokazatelja uspješnosti (pokazatelji rezultata i ishoda).

Minimalno jednom godišnje se provodi godišnja ocjena napretka u provedbi Provedbenog programa, koja se treba izraditi prije utvrđivanja financijskih planova odnosno proračuna za iduću godinu.

Godišnje izvješće o provedbi provedbenih programa JLP(R)S podnosi se do 31. siječnja tekuće godine (za prethodnu godinu). U nastavku je prikazan okvir za praćenje provedbe sa pripadajućim odgovornostima po mjerama.

Mjera	Rokovi provedbe mjere	Dinamika praćenja	Odgovornost za praćenje
Jačanje lokalnog gospodarstva i poljoprivrede	Prosinac, 2029.	Godišnje	Pročelnik JUO
Održiv turistički razvoj	Prosinac, 2029.	Godišnje	Pročelnik JUO
Razvoj komunalnog gospodarstva	Prosinac, 2029.	Polugodišnje	Pročelnik JUO
Razvoj prometne infrastrukture	Prosinac, 2027.	Kvartalno	Pročelnik JUO
Održivo gospodarenje otpadom	Prosinac, 2029.	Polugodišnje	Viši stručni suradnik za poljoprivredno zemljište i poslove komunalnog gospodarstva
Prostorno i urbanističko planiranje	Prosinac, 2027.	Polugodišnje	Pročelnik JUO
Povećanje učinkovitosti lokalne uprave	Prosinac, 2029.	Kvartalno	Pročelnik JUO
Unaprjeđenje uvjeta za izvođenje predškolskog i osnovnoškolskog obrazovanja	Prosinac, 2029.	Godišnje	Voditelj odsjeka za imovinsko-pravne poslove i društvene djelatnosti
Unaprjeđenje kulturne, sportske i rekreacijske infrastrukture i programa na lokalnoj razini	Prosinac, 2029.	Godišnje	Voditelj odsjeka za imovinsko-pravne poslove i društvene djelatnosti
Razvoj civilnog društva	Prosinac, 2029.	Godišnje	Voditelj odsjeka za imovinsko-pravne poslove i društvene djelatnosti
Unaprjeđenje kvalitete i dostupnosti	Prosinac, 2029.	Godišnje	Voditelj odsjeka za imovinsko-pravne poslove i društvene djelatnosti

zdravstvenih i socijalnih usluga			
Podrška demografskom razvoju	Prosinac, 2029.	Godišnje	Voditelj odsjeka za imovinsko-pravne poslove i društvene djelatnosti

Za uspješnu provedbu Provedbenog programa treba razraditi načine praćenja i vrednovanja, tj. prethodno je imenovan Koordinator za strateško planiranje te su definirane aktivnosti za kontinuirano praćenje provedbe Provedbenog programa odnosno određeno je godišnje izvještavanje o napretku provedbe koje će se putem standardiziranog obrasca, danog u prilogu ovog dokumenta, putem kojeg Koordinator može izvještavati općinskog načelnika o provedenoj analizi napretka ostvarenja predviđenih mjera, aktivnosti i ciljnih vrijednosti. Isti obrazac može poslužiti i kao stvaranje podatkovne podloge za izvještavanje regionalnog koordinatora.

U Prilogu 2 prikazan je interni obrazac putem kojeg se može vršiti analiza napretka provedbe ovog dokumenta.

Prilog 1 Tablični prikaz provedbenog programa Općine Perušić

Prilog 2 Izvještajni obrazac za praćenje provedbe

Izvještajni obrazac za praćenje provedbe												
						Datum ocjenjivanja:						
Mjera	Odgovorna osoba za realizaciju	Pokazatelj rezultata	Planirana financijska sredstva			Iskorištena financijska sredstva			Ciljana vrijednost 201x. god	Evaluacija provedbe (Ostvarena vrijednost)		Predviđena mjera se odvija po planu DA/NE
			Proračunska sredstva	Sredstva državnog proračuna	Sredstva EU	Proračunska sredstva	Sredstva državnog proračuna	Sredstava EU		Polugodišnja	Godišnja	
CILJ:												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Pokazatelj ishoda:												
CILJ:												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	

Pokazatelj ishoda:												
CILJ:												
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
Pokazatelj ishoda:												